

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

**Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων**

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»**

**ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΤΟ Δ.
ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΩΝ**

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΔΑΦΝΗ

Κόρινθος, Μάρτιος 2018

ΤΙΤΛΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΣΤΟ Δ. ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΩΝ

**University of Peloponnese
Faculty of Social and Political Sciences
Department of Political Studies and International Relations**

**Master Program in
« LOCAL AND REGIONAL DEVELOPMENT AND
AUTHORIZATION »**

**POLICIES ON POVERTY AND SOCIAL
EXCLUSION. EVALUATION OF THE
IMPLEMENTATION OF SOCIAL INCOME
FOR SOLIDARITY OF THE MUNICIPALITY
OF VRILISSIA**

ANTONIOU DAFNI

Corinth, March 2018

ΤΙΤΛΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΣΤΟ Δ. ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΩΝ

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερος τον καθηγητή μου για την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας, καθώς επίσης και την οικογένειά μου για τη στήριξή τους καθ' όλο το διάστημα των σπουδών μου.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Ε.Ε	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία
ΠΑΜΘ	Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΚΕΑ	Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης
ΚΚΠ	Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας
ΑΜΕΑ	Άτομα με Αναπηρία
ΚΣΔΕΟ	Κοινωνικές Συνεταιριστικές Δραστηριότητες Ευπαθών Ομάδων
ΚΟΙΝΣΕΠ	Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση
ΚΠΣ	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΜΜΕ	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
ΟΚΠΑ	Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης
κκ	Κατά κεφαλήν

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΤΟ Δ. ΒΡΙΑΗΣΣΙΩΝ

Λέξεις κλειδιά: Πολιτικές φτώχειας, κοινωνικός αποκλεισμός, προνοιακές πολιτικές, κοινωνικά ευπαθείς ομάδες, Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη ασχολήθηκε με το ζήτημα της πολιτικής για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, ενώ έγινε αξιολόγηση του Δήμου Βριλησσιών αναφορικά με την εφαρμογή του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης. Η εργασία πιο συγκεκριμένα ολοκληρώθηκε μέσα από τέσσερα κεφάλαια, όπου το πρώτο αποτέλεσε το εισαγωγικό σημείωμα, ενώ το δεύτερο εστίασε στο θέμα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού μέσα από το ρόλο των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Ορίστηκαν οι ευπαθείς ομάδες αλλά και η σχέση αυτών με τον κοινωνικό αποκλεισμό καθώς και η υπάρχουσα κατάσταση στην Ελλάδα. Δεν παραλήφθηκαν τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση αλλά και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας και η Ατζέντα Κοινωνικής Πολιτικής.

Το τρίτο κεφάλαιο εμβάθυνε στις πολιτικές φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού ενώ αναφέρθηκε και στην εθνική και περιφερειακή πολιτική αλλά και τις στρατηγικές που εφαρμόζονται για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Βαρύτητα δόθηκε στο ΚΕΑ (το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης) σε σχέση με το έργο που προσφέρει, τους στόχους που έχει θέσει και σε ποιους

ΤΙΤΛΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΣΤΟ Δ. ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ

αναφέρεται αλλά και πόσο σημαντικό είναι για τις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες.

Το τέταρτο κεφάλαιο κατέγραψε πληροφορίες για την κοινωνική πολιτική του Δήμου Βριλησίων και τις προϋποθέσεις των ατόμων που εντάσσονται στα προγράμματα βοήθειας. Τέλος, η εργασία ολοκληρώθηκε με τον επίλογο.

POLICIES ON POVERTY AND SOCIAL EXCLUSION. EVALUATION OF THE IMPLEMENTATION OF SOCIAL INCOME FOR SOLIDARITY OF THE MUNICIPALITY OF VRILISSIA

Key words: Poverty policies, social exclusion, providential policies, socially vulnerable groups, Social Solidarity Income.

ABSTRACT

The present study, dealt with the policy of poverty and social exclusion, and the Municipality of Vrilissia, was evaluated in relation to the implementation of social solidarity income. More specifically, the work was completed through four chapters, the first being the introductory note, while the second focused on the issue of poverty and social exclusion through the role of local authorities. The vulnerable groups were defined as well as their relation to the social exclusion and the existing situation in Greece. The National Action Plans for Social Inclusion but also the Nice European Council and the Social Policy Agenda were not missed.

The third chapter deepened into poverty and social exclusion policies, while it also referred to national and regional policy as well as strategies for poverty and social exclusion. The social security solidarity income has great importance in relation to the work it provides, the goals it has set itself and to whom it refers but also how crucial it is for the socially vulnerable groups.

The fourth chapter recorded information on the social policy of the Municipality of Vrilissia and the conditions of the persons involved in the assistance programs. Finally, the work was completed with the epilogue.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο 1^ο Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 2^ο Φτώχεια και Κοινωνικός αποκλεισμός	2
2.1 Το ελληνικό Κράτος Πρόνοιας	4
2.1.1 Κοινωνική Πολιτική	5
2.1.2 Η Συμμετοχή των Ο.Τ.Α σε Τοπικά Εταιρικά Σχήματα	6
2.1.3 Ο Ρόλος των Ο.Τ.Α. στην Άσκηση Κοινωνική Πολιτικής σε Άλλες Χώρες: Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία	7
2.2 Ορισμός των ευπαθών ομάδων	8
2.2.1 Η σχέση των ευπαθών ομάδων με τον κοινωνικό αποκλεισμό	8
2.3 Κατηγορίες ατόμων κοινωνικού αποκλεισμού	12
2.4 Η υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα	16
2.5 Προγράμματα καταπολέμησης του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού	16
2.5.1 Η Στρατηγική της Λισσαβόνας και τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση	16
2.5.2 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας και η Ατζέντα Κοινωνικής Πολιτικής	17
Κεφάλαιο 3^ο Πολιτικές φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού	18
3.1 Ευρωπαϊκή πολιτική	20
3.2 Εθνική και περιφερειακή πολιτική	28
3.2.1 Ο Αντίκτυπος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου στα Εθνικά Συστήματα και στους Ο.Τ.Α.	29
3.3 Εθνική και Περιφερειακή στρατηγική για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.	29
3.3.1 Περιφερειακή πολιτική, παράδειγμα Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης (ΠΑΜΘ)	29
3.4 ΤΟ ΚΕΑ	37
3.5 Προνοιακές πολιτικές	42

3.6 Το θεσμικό πλαίσιο	44
3.7 Προϋποθέσεις και προφίλ ατόμων που εντάσσονται στο πρόγραμμα	45
3.7.1 Βασικές αρχές στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας	45
Κεφάλαιο 4^ο Κοινωνική Συνοχή, Κοινωνικός Αποκλεισμός και Ο.Τ.Α. Δήμου Βριλησίων	48
4.1 Κοινωνική Πολιτική του Δήμου	49
4.2 Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη από το Δήμο	54
4.3 Το θεσμικό πλαίσιο του ΚΕΑ στο Δήμο Βριλησίων και οι στόχοι	56
4.4 Το προφίλ	56
4.5 Προϋποθέσεις των ατόμων που εντάσσονται σε αυτό.	59
4.6 Αξιολόγηση των ενεργειών του Δήμου	60
Επίλογος	62
Βιβλιογραφία	63

Πίνακας σχημάτων

Σχήμα 3-1 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε NUTS3 επίπεδο ως % του μ. ο. της Ε.Ε.....	31
Σχήμα 3-2 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά Παραγωγικό Τομέα ως % της συνολικής για 2005 και 2010 (Σύνολο Χώρας και ΑΜΘ).	32

Πίνακας γραφημάτων

Διάγραμμα 1-1 Ποσοστά ανεργίας σε Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία 2001 – 2011	26
--	----

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 3-1 Ποσοστά Ανεργίας για τα έτη 2010-2015	20
Πίνακας 3-2 Ποσοστά Μακροχρόνιας Ανεργίας σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	23
Πίνακας 3-1 Μεταβολή της απασχόλησης 2008-2012, ποσοστό ανεργίας και ποσοστό συμμετοχής ανά περιφέρεια	34
Σχήμα 3-2 Ποσοστά απασχόλησης πληθυσμού άνω των 15 ετών 2000-2012.....	35
Σχήμα 3-3 Εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης (2010 – 2013).....	36

Κεφάλαιο 1^ο Εισαγωγή

Στην Ελλάδα μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες είναι πάρα πολλές και το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού έντονο. Ομάδες όπως είναι οι μετανάστες, οι τσιγγάνοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες και οι μονογονεϊκές οικογένειες αντιμετωπίζουν έντονα τον κοινωνικό αποκλεισμό και περιθωριοποιούνται μη μπορώντας η κοινωνία να κάνει κάτι για την κοινωνική επανένταξη τους (Torben et al., 2008) .

Η μετανάστευση είναι μια άλλη διαδικασία που έχει σημαδέψει την χώρα μας τα τελευταία χρόνια και έχει συμβάλει στην δημιουργία καινούργιων μορφών κοινωνικού αποκλεισμού. Η έντονη αύξηση της μετανάστευσης συνδέεται με τις γεωπολιτικές εξελίξεις σε χώρες όπως η πρώην Σοβιετική Ένωση. Τα μεγάλα κύματα μετανάστευσης στην Ελλάδα αποτελούνται κυρίως από παλιννοστούντες και από οικονομικούς μετανάστες ή πρόσφυγες. Μεγάλες προσφυγικές ροές προέρχονται σήμερα από την περιοχή της Μέσης Ανατολής (π.χ. Συρία, Ιράκ). Οι μετανάστες προέρχονται από χώρες με χαμηλό εισόδημα, έχουν χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και οι περισσότεροι είναι φτωχοί.

Στην Ελλάδα σήμερα το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί σημείο αναφοράς για πολλούς κοινωνικούς επιστήμονες και πολιτικούς αναλυτές, ενώ ενδιαφέρει και τον απλό άνθρωπο όχι όμως ως σημείο αναφοράς και ανάλυσης, αλλά ως πιθανό φόβητρο για το μέλλον το οποίο ξεδιπλώνεται μπροστά τους. Ο απλός άνθρωπος με βάση τη δυσμενή κατάσταση την οποία βιώνει στη καθημερινότητά του αναγκάζεται να κάνει αναφορές στο κοινωνικό αποκλεισμό, άλλοτε όπως αναφέραμε ως πιθανή δική του κατάληξη, άλλοτε ως κατακριτέο φαινόμενο της εποχής του και άλλοτε ως απόρροια των μη λειτουργικών διαδικασιών που ακολουθούν οι αντιπρόσωποι του στα διάφορα κέντρα αποφάσεων.

Κεφάλαιο 2^ο Φτώχεια και Κοινωνικός αποκλεισμός

Στη σημερινή εποχή στον καθημερινό λόγο είτε απλών ανθρώπων, είτε οργανώσεων και υπηρεσιών χρησιμοποιείται ο όρος “κοινωνικός αποκλεισμός” ως συνώνυμο άλλων όρων, όπως είναι η φτώχεια, η ανεργία, οι διακρίσεις, ο ρατσισμός κ.α. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και κάθε κράτος μέλος ξεχωριστά δίνει τον δικό του αγώνα προκειμένου να περιορίσει το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού και να εντάξει όλα τα άτομα στην κοινωνία. Ο αποκλεισμός θεωρείται ότι ουσιαστικά απειλεί την επίτευξη της μεγαλύτερης οικονομικής και κοινωνικής συνοχής που επιδιώκεται στο πλαίσιο της ανάπτυξης της ενιαίας αγοράς. Τούτο διότι οι επιπτώσεις της φτώχειας και της μακροχρόνιας ανεργίας με την οποία συνδέεται, υπονομεύουν την ικανότητα των ατόμων, που πλήττονται, να συμμετέχουν παραγωγικά σε μια τεχνικά εξελισσόμενη οικονομία, αλλά και επειδή το κόστος της κρατικής υποστήριξης αποκλεισμένων ατόμων με επιδόματα περιορίζει τους πόρους που μπορεί να διαθέτουν για παραγωγικές επενδύσεις (Skouloudis & Evangelinos, 2012).

Τα γεγονότα που οδήγησαν σε κρίση την παγκόσμια οικονομία λειτούργησαν με τη μορφή ντόμινο, αυτή η ντόμινο διαδικασία, συνεχίζει να υφίσταται επιφυλάσσοντας για το μέλλον ακόμα πιο μεγάλα προβλήματα για πολλές χώρες της Ευρώπης. Σήμερα η κρίση που πλήττει την Ελλάδα, φαίνεται να σπέρνει το πανικό για την ασφάλεια του δημόσιου χρέους σε παγκόσμιο επίπεδο. Χώρες όπως η Πορτογαλία, η Ιρλανδία και η Ισπανία φαίνεται να ακολουθούν την Ελλάδα στην οικονομική ύφεση. Συνάμα οι πλουσιότερες οικονομίες μπορεί να παραμένουν σταθερές, όμως οι αποδόσεις τους είναι αρκετά κάτω του ιστορικού μέσου όρου τους .

Σύμφωνα με τον Fergiouson (2009) η Ελλάδα αποτελεί μόνο την αρχή του ντόμινο ενός μεγαλύτερου προβλήματος, ο ιστορικός της οικονομίας αναφέρει ότι σύντομα η κρίση της Ελλάδας θα πλήξει και την Αμερική. Παγκοσμίως οι χώρες υιοθετούν μια πρόωρη δημοσιονομική λιτότητα η οποία μέσα και πάλι από τη θεωρία του ντόμινο, θα σπρώξει την παγκόσμια οικονομία ξανά πίσω στην ύφεση.

Η θεωρία του ντόμινου επηρεάζει τη πρόθεση να αποδεχτεί κάποιος τη ρήση που τέθηκε ως βάση ανάλυσης των ερωτημάτων. Συγκεκριμένα δεν μπορούν σήμερα να υπάρχουν ούτε αισιόδοξες ούτε οι απαισιόδοξες προσεγγίσεις. Οι απαισιόδοξες προβλέψεις που δε βλέπουν φως στο τούνελ, άνοιξη στη βαρυχειμωνιά αναφέρονται τόσο στην προηγούμενη εμπειρία όσο και στην αριθμητική του δημόσιου χρέους για να πείσουν ότι οι κρίσεις χρέους μπορεί να επεκταθούν παγκοσμίως. Οι δυσοίωνες προβλέψεις υποστηρίζουν ότι πλέον κανένα πλούσιο κράτος δεν έχει εικόνα βιώσιμου δημόσιου χρέους (Κοσμά, 2009).

Οι απαισιόδοξοι ανησυχούν για το μεγάλο μέγεθος του αμερικανικού δημοσίου δανεισμού και ιδίως για το ρόλο της Κίνας στη χρηματοδότηση του αμερικανικού χρέους. Από την άλλη οι αισιόδοξοι αναφέρουν ότι το επενδυτικό αίσθημα μπορεί να αλλάξει γρήγορα και η ιαπωνική ιστορία δείχνει ότι δεν είναι υποχρεωτικό να συμβεί κάτι τέτοιο.

Το πρόβλημα σε σχέση με τα αισιόδοξα σενάρια αυτά που βλέπουν την άνοιξη μετά τη βαρυχειμωνιά, είναι ότι η κρίση έχει επηρεάσει και την κατανάλωση και τις επενδύσεις, με αποτέλεσμα ακόμα και αν κάποιος περιμένουν την κατάσταση ν' αλλάξει, πιθανόν να πέσουν έξω στους υπολογισμούς τους, αυτό μπορεί να είναι απόρροια κυρίως του φόβου που υπάρχει στην αγορά (Κοσμά, 2009).

2.1 Το ελληνικό Κράτος Πρόνοιας

Οι συζητήσεις για την πραγματικότητα του φαινομένου και τις πολιτικές καταπολέμησης του έχουν στηριχθεί περισσότερο σε υποθέσεις παρά σε δεδομένα. Η κοινωνία έχει πολύ λίγες γνώσεις για την κοινωνική αποστέρηση της χώρας μας, για τις νέες μορφές αποστέρησης, τους μηχανισμούς, τις διαδικασίες και το δημογραφικό προφίλ τους.

Επίσης στον τομέα της υγείας παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των φτωχών και των μη φτωχών νοικοκυριών. Οι φτωχοί είχαν υψηλότερους δείκτες νοσηρότητας από τους υπολοίπους αλλά και μεγαλύτερη πιθανότητα θανάτου λόγω των ασθενειών και της απουσίας περίθαλψης.

Εκτός από την υγεία διαφορές υπήρχαν και στον χώρο της εκπαίδευσης, της απασχόλησης κ.α. Στην Ελλάδα το φτωχό άτομο συνήθως ζει σε νοικοκυριό με αρχηγό άτομο χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, είναι συνήθως γεωργός ή κτηνοτρόφος και ζει σε αγροτική περιοχή και συνήθως είναι ηλικιωμένος.

Μέτρα όπως η αύξηση του κατώτατου επιπέδου του μισθού, η αναδιανεμητική πολιτική κατάφεραν να επιλύσουν την φτώχεια ως ένα σημείο και να την περιορίσουν αλλά δεν κατάφεραν να την εξαλείψουν ή να την μειώσουν αποτελεσματικά. Την τελευταία δεκαετία η δομή της φτώχειας έχει διαφοροποιηθεί λόγω της αλλαγής των συνθηκών. Ειδικότερα μειώθηκε ο αριθμός των ατόμων που απασχολούνταν στον πρωτογενή τομέα αφού διαπιστώθηκε ότι μια διαφορετική απασχόληση θα επέφερε περισσότερο εισόδημα στην οικογένεια. Επίσης αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό ανεργίας στην χώρα μας, η συμβολή των μονογονεϊκών οικογενειών και μειώθηκε η συμβολή των ολιγομελών οικογενειών.

2.1.1 Κοινωνική Πολιτική

Σήμερα δεν αποτελεί μια απλή σύμπτωση η καθημερινή σχεδόν ενασχόληση με τον κοινωνικό αποκλεισμό. Ο κοινωνικός αποκλεισμός, ενδιαφέρει το σύνολο της κοινωνίας απασχολώντας εκατομμύρια ανθρώπους ανά τον κόσμο. Συγκεκριμένα έχουμε εκείνους που αναφέρονται στον αποκλεισμό ως ένα φαινόμενο της σύγχρονης κοινωνίας, εκείνους που τον αποδέχονται μια και τον βιώνουν καθημερινά ως κατάσταση, εκείνους που τον ερμηνεύουν ως διαδικασία και τον συνδυάζουν και τον μελετούν μαζί με άλλα σχετικά και μη φαινόμενα και εκείνους που τον αναγνωρίζουν ως πολιτική βούληση και απόρροια της ανικανότητας των πολιτικών εκφραστών των θέσεων του απλού πολίτη. Τέλος, εκείνους που, διαπιστώνοντας τις διαπλοκές και τους συσχετισμούς της έννοιας του κοινωνικού αποκλεισμού που με όλους αυτούς τους τρόπους προκύπτει, εξετάζουν συνολικά τις επιπτώσεις του, μελετούν τις μορφές, τις αφετηρίες και τα αίτια του, αναλύουν τις διεργασίες της διαμόρφωσης και της επέκτασής του και σχεδιάζουν τις ενέργειες και τη δράση τους με βάση τους πραγματικούς ανθρώπους και τις πραγματικές καταστάσεις (Recommended, 2008). Οι τελευταίοι διερευνούν όλες τις προεκτάσεις του προκειμένου να διαπιστώσουν τις πηγές ανάπτυξης του αλλά και τα πιθανά μέσα αντιμετώπισης του.

Με βάση τα παραπάνω κατανοούμε ότι στις επιστημονικές δημοσιεύσεις και στην καθημερινή γλώσσα, όπως και στις δεκάδες εκδηλώσεις επιστημονικού ή πολιτικού χαρακτήρα που γίνονται τελευταία και έχουν επίκεντρο τον κοινωνικό αποκλεισμό, ο όρος υποδηλώνει διαφορετικό περιεχόμενο για διαφορετικούς χρήστες του (Panayiotopoulos & Zachariades, 2016). Ουσιαστικά η βασική οριοθέτηση του όρου προήλθε από την ανάγκη του ατόμου σήμερα να περιγράψει και να οριοθετήσει έννοιες, όπως η περιθωριοποίηση, η στέρηση, η μη συμμετοχή σε κανονικούς και θεσμοθετημένους

τρόπους ζωής, οι πενιχρές οικονομικές απολαβές, η στέγαση, η διατροφή, η προστασία της εκπαίδευσης.

Στην Ελλάδα σήμερα η έρευνα και οι αναφορές που γίνονται στον ορισμό του κοινωνικού αποκλεισμού είναι μεγάλη. Οι ερευνητές αντιμετωπίζουν μεγάλη δυσκολία στην προσπάθειά τους να αποσαφηνίσουν τον όρο και ουσιαστικά συναθροίζονται τις περισσότερες φορές χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα προκειμένου να δώσουν με τον απαραίτητο ορθολογισμό μια θεωρητική οντότητα στον όρο. Οι συναθροίσεις που γίνονται σήμερα στα πλαίσια του προσδιορισμού του όρου τείνουν να είναι πολύ περισσότερες από το επιστημονικό έργο το οποίο έχει προηγηθεί.

Όλα τα παραπάνω αποσαφηνίζουν τις προσπάθειες που έγιναν αλλά και που γίνονται να προσδιοριστεί ο όρος κοινωνικός αποκλεισμός. Στην Ελλάδα οι προσπάθειες αυτές εντάθηκαν αφότου ο όρος είχε εξαχθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκεκριμένα είχε ήδη αρχίσει να χρησιμοποιείται στο πολιτικό και δημοσιογραφικό λόγο και γενικότερα στη καθημερινή γλώσσα και μετά εντάθηκαν οι προσπάθειες από τους επιστήμονες να τον οριοθετήσουν

2.1.2 Η Συμμετοχή των Ο.Τ.Α σε Τοπικά Εταιρικά Σχήματα

Η έννοια των εταιρικών σχέσεων που αναπτύσσουν οι φορείς μιας τοπικής κοινωνίας, συνδέεται με την ιδέα πως η τοπική κοινωνία μπορεί να μεταβληθεί και να βελτιωθεί με τη θέληση και τη δύναμη των ομάδων της και των συντελεστών της, σε ένα από τα προκαθορισμένα πεδία κοινωνικών ανισοτήτων και αποκλεισμών.

2.1.3 Ο Ρόλος των Ο.Τ.Α. στην Άσκηση Κοινωνική Πολιτικής σε Άλλες Χώρες: Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία

Η Γαλλία, η Μ. Βρετανία και η Φιλανδία αποτελούν ξεχωριστές ευρωπαϊκές περιπτώσεις άσκησης αποκεντρωμένης κοινωνικής πολιτικής από την τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς αντανακλούν την πολυμορφία των τύπων μέσα από την κλασική διάκριση των προνοιακών καθεστώτων του Espring-Andersen (1990) και του Ferrera (1996), την ταξινόμηση των κρατών σύμφωνα με τις κοινωνικές παροχές και το βαθμό αποκέντρωσης των Gourh et al (1997) καθώς και στο επίπεδο τυπολογίας της κρατικής διοίκησης.

Μεγάλη Βρετανία

"Στη χώρα αυτή, το σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης στηρίζεται σε μακροχρόνιες παραδόσεις, σύμφωνα με τις οποίες η κεντρική διοίκηση θέτει τους βασικούς άξονες οργάνωσης και λειτουργίας. Ωστόσο, η τοπική αυτοδιοίκηση δε στηρίζεται σε συνταγματικές διατάξεις. Για το λόγο αυτό έχει θεσπιστεί πληθώρα νόμων που διέπουν τη λειτουργία των τοπικών αρχών".

Γαλλία

"Αντίθετα με τη Μ. Βρετανία, το γαλλικό σύνταγμα προβλέπει τους λεγόμενους «Νόμους της Αποκέντρωσης». Οι συνταγματικές προβλέψεις διαρθρώνουν διοικητικά τη χώρα σε τρεις βαθμίδες αυτοδιοίκησης: την τριτοβάθμια με τις Περιφέρειες (régions), τη δευτεροβάθμια με τους Νομούς ή Διαμερίσματα (départements) και την πρωτοβάθμια με τους Δήμους και τις Κοινότητες".

Φιλανδία

"Η διοικητική διάρθρωση της Φιλανδίας κατοχυρώνεται σε συνταγματικό επίπεδο με δύο διοικητικές βαθμίδες. Το Φιλανδικό Σύνταγμα προβλέπει τη διοικητική διαίρεση της χώρας σε Δήμους, εκχωρώντας σε αυτούς τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων και αναγνωρίζοντας την αυτοκυβέρνησή τους. Πέρα των Δήμων, υπάρχουν οι γενικές κρατικές ενότητες διοίκησης, οι οποίες αποτελούνται από περιφερειακές κυβερνήσεις που είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο των Δήμων στην Περιφέρειά τους". (Skouloudis , and Evangelinos, 2012).

"Για τις τρεις αυτές χώρες, όπου αποτελούν αντιπροσωπευτικά παραδείγματα των διαφορετικών συστημάτων κοινωνικής πολιτικής και των αποκεντρωμένων λειτουργιών τους, θα αναφερθεί το πλαίσιο αρμοδιοτήτων και ο βαθμός συμμετοχής των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής" (Skouloudis , and Evangelinos, 2012).

2.2 Ορισμός των ευπαθών ομάδων

2.2.1 Η σχέση των ευπαθών ομάδων με τον κοινωνικό αποκλεισμό

Ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού είναι αυτές που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό. Λέγοντας «κοινωνικό αποκλεισμό» εννοούμε μια διαδικασία κατά την οποία ορισμένες κοινωνικές ομάδες αποκλείονται από την αγορά εργασίας, την κοινωνική ζωή και άλλα κοινωνικά και δημόσια αγαθά. Σύμφωνα με το συμβούλιο της Ευρώπης, οι κοινωνικά αποκλεισμένοι στερούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την ιδιότητα του ευρωπαϊού πολίτη. Γι' αυτούς τους λόγους, ο

κοινωνικός αποκλεισμός ορίζεται ως «παρεμπόδιση απορρόφησης κοινωνικών και δημόσιων αγαθών». Ορισμένες ομάδες που μπορούν να χαρακτηριστούν ως ευπαθείς είναι οι παρακάτω:

- Άτομα με αναπηρίες
- Άτομα με ψυχικές ασθένειες
- Μετανάστες και πρόσφυγες
- Φυλακισμένοι και αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες
- Ειδικές πληθυσμιακές ομάδες, για παράδειγμα τσιγγάνοι, Έλληνες Μουσουλμάνοι
- Ηλικιωμένοι
- Άστεγοι, άποροι, ανασφάλιστοι
- Πρώην χρήστες ουσιών ή άτομα που βρίσκονται σε διαδικασία απεξάρτησης
- Άτομα που πάσχουν από AIDS

Η αρνητική εικόνα που πολλές φορές έχει το κοινό για τα άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, οδηγεί στην εμφάνιση διακρίσεων σε βάρος τους, στην τοποθέτησή τους στο περιθώριο της κοινωνίας και τελικά στο στιγματισμό τους. Η αρνητική αυτή εικόνα περιλαμβάνει απόψεις για το διαφορετικό τρόπο ζωής τους, για την επικινδυνότητά τους, για το χαμηλό μορφωτικό τους επίπεδο, για τη χώρα καταγωγής τους, για τα θρησκευτικά τους πιστεύω κ.λ.π. Η «ταμπέλα» του «ξένου» που αποδίδεται συχνά από τους ντόπιους στους μετανάστες, τους προκαλεί ένα αίσθημα κατωτερότητας και απόρριψης. Η ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία

και ταυτόχρονα η αποδοχή της διαφορετικότητάς τους αποτελεί βασικό στόχο των κοινωνικών πολιτικών.

Ειδικότερα, οι λόγοι ύπαρξης του κοινωνικού αποκλεισμού είναι οι εξής:

- Η διαδικασία της οικονομικής και βιομηχανικής αναδιάρθρωσης έχει συμβάλλει στην ανάπτυξη του κοινωνικού αποκλεισμού και αυτό διότι αυτή η αναδιάρθρωση κατάφερε να δώσει ευκαιρίες σε ορισμένους μόνο και να προκαλέσει ανασφάλεια σε κάποιους άλλους. Το πρόβλημα αυτό της αναδιάρθρωσης το έχουν γνωρίσει έντονα τα άτομα με ανύπαρκτη εξειδίκευση και αυτό μπορεί να αποδειχθεί μέσα από τα υψηλά επίπεδα ανεργίας.
- Η έντονη αύξηση της μετανάστευσης τα τελευταία χρόνια έχει συμβάλλει στον κοινωνικό αποκλεισμό αφού οι πολιτικές εξελίξεις στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής έχουν τροφοδοτήσει νέα κύματα μετανάστευσης. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι η κοινωνία δεν μπορεί να απορροφήσει όλους τους μετανάστες και οι αντιδράσεις που προκαλούνται από τους κατοίκους μιας χώρας είναι πολλές. Συνεπώς οι μετανάστες δεν αντιμετωπίζονται ισότιμα με τους υπολοίπους κατοίκους αλλά εντείνεται ο ρατσισμός και η απόρριψη.
- Τέλος, ένας άλλος λόγος για την ενίσχυση του κοινωνικού αποκλεισμού είναι η συνοχή ατύπων διαπροσωπικών δικτύων αφού πλέον η οικογένεια και ο κοινωνικός περίγυρος δεν παίζουν τον ίδιο ρόλο στήριξης όπως παλαιότερα. Οι αλλαγές αυτές οφείλονται κυρίως σε αλλαγές στην οικογενειακή δομή, στις αξίες και στις αντιλήψεις.

Αξίζει όμως να σημειώσουμε ότι σε κάθε χώρα ο κοινωνικός αποκλεισμός και η ένταση αυτού διαφέρουν. Συνεπώς υπάρχει διαφορά και στις καταστάσεις που δημιουργούνται και λόγω αυτής της ανομοιογένειας υπάρχει δυσκολία στον ορισμό του κοινωνικού αποκλεισμού.

Αν και υπάρχει κοινή συμφωνία για τις διαδικασίες που τον προκαλούν, για τον χαρακτήρα του, δεν μπορεί να υπάρξει συμφωνία για τον ορισμό. Ο ορισμός αυτός γίνεται περισσότερο δεκτός από κάποιους άλλους αφού περιλαμβάνει όλα τα χαρακτηριστικά εκείνα τα οποία περιλαμβάνει ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Συνήθως όταν γίνεται αναφορά στον όρο φτώχεια εννοούμε την οικονομική κατάσταση και τις συνθήκες διαβίωσης ατόμων και νοικοκυριών τα οποία βρίσκονται κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο εισοδήματος. Συνεπώς η έννοια της φτώχειας έχει άμεση σχέση με τα υλικά αγαθά που καταναλώνει ένα άτομο ή ένα νοικοκυριό και τα οποία μετρώνται σε όρους εισοδήματος και κατανάλωσης.

Με βάση τα παραπάνω η φτώχεια αποτελεί ένα μέγεθος μέσω του οποίου μπορούν να υπολογιστούν οι οικονομικές ανισότητες στην κοινωνία η οποία με την σειρά της συνδέεται με άλλες μορφές ανισοτήτων όπως είναι οι πολιτισμικές και οι κοινωνικές. Η όξυνση της φτώχειας την τελευταία δεκαετία λόγω της οικονομικής στασιμότητας στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες και τα παράγωγα αποτελέσματα της, δηλαδή χαμηλή κατανάλωση και χαμηλή παραγωγή, οδήγησαν στην ανάγκη ενός νέου αναλυτικού εργαλείου του λεγόμενου κοινωνικού αποκλεισμού. (ΕΚΚΕ. 2006).

Ο κοινωνικός αποκλεισμός έχει την δυνατότητα να αναγνωρίσει όχι μόνο την υλική στέρηση που χαρακτηρίζει τους φτωχούς αλλά και την ανικανότητα τους να ασκήσουν τα κοινωνικά, πολιτισμικά και πολιτικά τους δικαιώματα.

2.3 Κατηγορίες ατόμων κοινωνικού αποκλεισμού

Οι πληθυσμιακές ομάδες που έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να αποκλειστούν κοινωνικά είναι οι μετανάστες από άλλες χώρες, οι ξένοι εργάτες, οι πρόσφυγες, οι τσιγγάνοι, οι άρρωστοι, τα άτομα με ψυχικά και σωματικά προβλήματα υγείας, οι χρήστες ναρκωτικών και τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Η σημασία του κοινωνικού αποκλεισμού δεν αποκλείει από το περιεχόμενο της τις αναδιανεμητικές πολιτικές που έχουν να κάνουν με τους υλικούς πόρους που είναι διαθέσιμοι στα άτομα ή τα νοικοκυριά. Το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού τα τελευταία χρόνια οξύνεται όλο και περισσότερο σε όλη την Ευρώπη λόγω: (Ψημμένος, 2016)

1. Της οικονομικής και βιομηχανικής αναδιάρθρωσης των κοινωνιών.
2. Των δημογραφικών και κοινωνικών αλλαγών δηλαδή η εξασθένηση της πυρηνικής οικογένειας, η αύξηση των μονογονεϊκών οικογενειών, η γήρανση του πληθυσμού.
3. Της μετεξέλιξης των εγκαθιδρυμένων μοντέλων πολιτικής αντιπροσώπευσης.

Η ανεργία αποτελεί ένα τεράστιο κομμάτι της σημερινής εποχής λόγω της ανεργίας που οδηγεί τον πληθυσμό στις ευπαθείς ομάδες.

Ένα εκ των κυριότερων οικονομικών δυσχερειών μιας χώρας, με βαθύτερες κοινωνικές προεκτάσεις, θεωρείται το φαινόμενο της ανεργίας. Ένα από τα βασικότερα προβλήματα της σημερινής εποχής, είναι η επαγγελματική αποκατάσταση του ατόμου.

Οι οικονομολόγοι εξετάζουν σε βάθος το θέμα της ανεργίας,

προκειμένου να εστιάσουν στις αιτίες που τη προκαλούν ώστε να εξυπηρετήσουν την πολιτεία να καλυτερεύσει την πολιτική της, που σχετίζεται άμεσα με την ανεργία η οποία αναγνωρίζεται ότι υπάρχει, εφόσον η προσφορά εργασίας ξεπερνά τη ζήτηση. Αν ο αριθμός των ατόμων που ψάχνουν εργασία είναι πιο μεγάλος από τις κενές θέσεις εργασίας που είναι διαθέσιμες, το αποτέλεσμα είναι να καταλήγουν σε χαμηλότερο εισόδημα από αυτό που θα προσφερόταν σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης. Όταν όμως η ζήτηση ξεπερνά της προσφοράς, δημιουργούνται συνθήκες υπεραπασχόλησης.

Η ανεργία είναι: "Η ανεργία, λοιπόν, είναι μάλλον μια 'κατάσταση' στην οποία μπορούν να περιέλθουν δυνητικά σχεδόν όλα τα εντός αγοράς εργασίας άτομα για κάποιο διάστημα και όχι μια συγκεκριμένη κατηγορία ανθρώπων.

Το κύριο στοιχείο όσων βρίσκονται σε εργάσιμη ηλικία είναι ότι το διάστημα των ηλικιών που το προσδιορίζει αλλάζει διαχρονικά ταυτόχρονα με το επίπεδο ανάπτυξης της κοινωνίας. Παρόλα αυτά, η παιδική εργασία αποτελεί δυστυχώς γεγονός σε πολλά μέρη παγκοσμίως. Ακόμη και στην Ελλάδα, η παιδική εργασία αυξάνεται σε ποσοστά καθημερινά.

Η γυναικεία απασχόληση δεν είναι αναπόσπαστη από τις κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις. Εξάλλου, αυτές είναι που καθορίζουν την ένταξη ή όχι των γυναικών στην αγορά εργασίας, καθώς και τον βαθμό συμμετοχής τους. Ειδικότερα, το αν οι γυναίκες ενταχθούν στην αγορά εργασίας και σε ποιον βαθμό εξαρτάται σε μεγάλο ποσοστό από τις κοινωνικές και πολιτισμικές αντιλήψεις που υπάρχουν αναφορικά με τον κοινωνικό ρόλο που πρέπει να έχει (μητέρα, εργαζόμενη, σύζυγος) και ποιον πρέπει να θέσει σε προτεραιότητα. Επίσης, εξαρτάται και από τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας, καθώς και από τις πολιτικές πρακτικές που

την διέπουν. Παρόλο που η εποχή που οι γυναίκες έπρεπε να παραμένουν αποκλειστικά στο σπίτι έχουν παρέλθει και οι ευκαιρίες να εισαχθούν στην αγορά εργασίας υπάρχουν, αλλά αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι διέπονται από συνθήκες ισονομίας και ισοτιμίας συγκριτικά με τους άνδρες". (Ψημμένος, 2016)

Μία σειρά παραγόντων οδήγησαν στην ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας, όπου η απασχόληση τους ήταν αμειβόμενη. Υπάρχουν όμως δυο διαχρονικά χαρακτηριστικά σε σχέση με τη συμμετοχή και τη θέση των γυναικών σε αυτήν. Το πρώτο, είναι το υψηλό ποσοστό ανεργίας που υπάρχει για τις γυναίκες, που παρά το γεγονός ότι κατά περιόδους υφίσταται μειώσεις, εντούτοις παραμένει υψηλό συγκριτικά με αυτό των ανδρών. Η ανισότητα αυτή αιτιολογείται από το γεγονός ότι οι γυναίκες αποτελούν εφεδρικό εργατικό δυναμικό. Σε περιόδους λοιπόν, οι οποίες είναι μάλιστα μακροχρόνιες, που το ανδρικό εργατικό δυναμικό παραμένει στη θέση του, το γυναικείο εργατικό δυναμικό εισέρχεται σε καθεστώς ανεργίας.

Το δεύτερο χαρακτηριστικό είναι η διαφορά που εντοπίζεται ανάμεσα στη γυναικεία και στην ανδρική απασχόληση. Οι άνδρες εργαζόμενοι είναι περισσότεροι, ενώ το ποσοστό των γυναικών χαμηλότερο. Στις περιπτώσεις που το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών μεγαλώνει δεν έχει θετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά, αφού οι γυναίκες επιλέγονται έναντι των ανδρών λόγω της μερικής απασχόλησης, της χαμηλότερης αμοιβής, της περιορισμένης ή καθόλου ασφάλισης (*μαύρη εργασία*), καθώς και της απουσίας επαγγελματικών προοπτικών (Ψημμένος, 2016)

Οι ανισότητες αυτές οδήγησαν στην υιοθέτηση μίας σειρά πολιτικών με στόχο τη θεσμοθέτηση της ισότιμης πρόσβασης ανδρών και γυναικών στην εργασία. Στην Ελλάδα, η θεσμοθέτηση αυτή επιχειρήθηκε μέσω της εναρμόνισης με τις ευρωπαϊκές

οδηγίες. Οι πολιτικές που χαράσσονται λαμβάνουν υπόψη τους τη διάσταση του φύλου έχοντας ως στόχο την ισότητα και την ισονομία, με σκοπό την άρση των διακρίσεων έναντι των γυναικών (Μελέτη, 2013).

Η νεανική ανεργία σχετίζεται με την αυξανόμενη ανεργία ολόκληρου του εργατικού δυναμικού. Οι στατιστικές δείχνουν ότι οι νέοι επηρεάζονται περισσότερο από την ανεργία, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξεύρεση εργασίας και στην ένταξη στη δομή της απασχόλησης.

Η μείωση της συμμετοχής των νέων στην αγορά εργασίας και η ανεργία των νέων κατά την τελευταία εικοσαετία οφείλεται στις αιτίες αυτών των εξελίξεων. Ως αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων, η μεταβατική περίοδος από την εκπαίδευση στην απασχόληση παρατάθηκε.

Ακολουθεί η ανάλυση αυτών των αιτιών, οι οποίες ερμηνεύονται από το υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτές οι αιτίες μπορεί να συνυπάρχουν ταυτόχρονα και επίσης να αναφέρονται σε μια ηλικιακή ομάδα του πληθυσμού που χαρακτηρίζεται από ετερογένεια στα χαρακτηριστικά της.

Το ανθρώπινο κεφάλαιο που αποκτάται στην εργασία αποτελείται από απρόσιτες γνώσεις, δηλαδή δεξιότητες, γνώσεις και τεχνικές που δεν διδάσκονται και δεν μεταβιβάζονται.

Η εναλλαγή του ανθρώπινου δυναμικού ελλατώνει το διάστημα που δαπανάται στην ίδια επιχείρηση και επομένως τους εμποδίζει να αποκτήσουν εργασιακές δεξιότητες που χρησιμοποιούνται σε μια επιχείρηση.

Είναι προφανές ότι η μειωμένη εργασιακή προϋπηρεσία και η έλλειψη επιχειρηματικών δυνατοτήτων καθιστούν τους νέους μη παραγωγικούς και ως εκ τούτου οι επιχειρήσεις δεν προσλαμβάνουν νέες.

2.4 Η υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα

Το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα δεν έχει μέχρι σήμερα ερευνηθεί εις βάθος προκειμένου να μπορέσει να επιλυθεί μέσα από διάφορες πολιτικές. Ακόμα και κάποιες πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί δεν έχουν καταφέρει να θέσουν ένα τέλος στον κοινωνικό αποκλεισμό αφού δεν μπόρεσε να υπάρξει σωστή ενημέρωση από την κοινωνία.

Αν και για τον κοινωνικό αποκλεισμό στην Ελλάδα δεν έχουν γίνει έρευνες, παρόλα αυτά υπάρχουν σημαντικές έρευνες για το θέμα της φτώχειας στην χώρα το οποίο συνδέεται με τον κοινωνικό αποκλεισμό. Από τις έρευνες για την φτώχεια διαπιστώθηκε ότι περίπου το 20% των νοικοκυριών της Ελλάδας το 1980 βρίσκονταν σε επίπεδο φτώχειας. Βέβαια το ποσοστό αυτό με τα χρόνια αυξάνονταν και συνεπώς και ο κοινωνικός αποκλεισμός (Επιτροπή, 2011).

2.5 Προγράμματα καταπολέμησης του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού

2.5.1 Η Στρατηγική της Λισσαβόνας και τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση

"Στην συνθήκη του Άμστερνταμ, που τέθηκε σε ισχύ το 1999, οι αρχηγοί των κρατών και των κυβερνήσεων πρόσθεσαν σε αυτήν ένα ολόκληρο κεφάλαιο σχετικά με την απασχόληση. Με το

κεφάλαιο τούτο, που σέβεται την αρμοδιότητα των κρατών μελών στον τομέα της εθνικής τους πολιτικής για την απασχόληση, ενισχύεται η κοινοτική προσέγγιση με συνολικό τρόπο σε όλα τα κράτη μέλη και συγκεκριμενοποιείται μια συντονισμένη στρατηγική για την απασχόληση. Η συνθήκη έδωσε νέες διαστάσεις στην ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική, καθώς η Ε.Ε. μπορεί να αναλαμβάνει δράσεις για την καταπολέμηση των διακρίσεων και να βοηθήσει τα κοινωνικά αποκλεισμένα άτομα να επανεκταχθούν"

2.5.2 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας και η Ατζέντα Κοινωνικής Πολιτικής

"Πριν τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, η κοινωνική πολιτική αποτελούσε αποκλειστική ευθύνη των εθνικών κρατών. Σήμερα τα πράγματα διαμορφώνονται σε διαφορετική βάση. Παρόλο που τα εθνικά κράτη διατηρούν τον κύριο ρόλο στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, κάποιοι από τους παράγοντες διαμόρφωσής της βρίσκονται σε μεγάλο βαθμό εκτός της εμβέλειάς τους"

Κεφάλαιο 3^ο Πολιτικές φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού

Οι Οίκοι αξιολόγησης αξιολογούν τράπεζες, επιχειρήσεις και κράτη. Ουσιαστικά μέλημα τους είναι να υποδείξουν στον υποψήφιο αν η επένδυση που προτίθεται να κάνει είναι ασφαλής.

Οι οίκοι καθορίζουν σήμερα τις τύχες πολλών κρατών, δεδομένου ότι όταν υποβαθμίζουν μια χώρα σε επίπεδο πιστοληπτικής ικανότητας, τότε αυτόματα αυξάνουν της τελευταίας το κόστος του δανεισμού ενώ παράλληλα επηρεάζουν και καθορίζουν τη δομή των κρατικών οικονομιών. Είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα της Ελλάδος, όπου οι συνεχείς υποβαθμίσεις επηρέασαν την οικονομία της, αμάρωσαν την εικόνα της, με αποτέλεσμα να οδηγήσουν την Ελληνική οικονομία σε αδιέξοδο.

Η παγκοσμιοποίηση δεν εστιάζει μόνο στο ότι οι παγκόσμιες τάσεις καθορίζουν τη πορεία της κοινωνίας, της οικονομίας και του περιβάλλοντος στην Ευρώπη. Εστιάζει επίσης στο ότι τα ευρωπαϊκά πρότυπα κατανάλωσης σε μια χώρα συμβάλουν στις ευρύτερες πιέσεις που δέχεται η συγκεκριμένη αρχικά από το Ευρωπαϊκό και στη συνέχεια από το παγκόσμιο περιβάλλον.

Το Ευρωπαϊκό πρότυπο κατανάλωσης μπορεί να γίνει αντιληπτό μέσα από δυο διαφορετικά πρίσματα. Το πρώτο πρίσμα της παραγωγής το οποίο μελετά τις πιέσεις που βασίζονται στη χρήση των πόρων και την ευρύτερη επιβάρυνση του κοινωνικού και περιβαλλοντικού γίνεσθαι. Το δεύτερο πρίσμα αναφέρεται στη κατανάλωση και στο τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται αλλά και καθορίζει τη πορεία μιας οικονομίας.

Τα Ευρωπαϊκά καταναλωτικά πρότυπα έχουν συνεχές και συγκεκριμένο αντίκτυπο σε πολλούς τομείς και καθορίζονται από τη κουλτούρα των καταναλωτών μιας χώρας, από τη σχέση προσφοράς και ζήτησης, από τις πιέσεις που ασκούνται λόγω αυτών στη πολιτική, στο περιβάλλον, στη δομή της κοινωνίας.

Η κρίση έχει επιφέρει σε πολλές χώρες συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας μια ευρύτερη αλλαγή σε επίπεδο κατανάλωσης και έχει εισαγάγει ένα νέο ευρωπαϊκό καταναλωτικό πρότυπο το οποίο αναφέρεται κυρίως σε μια πιο μειωμένη τάση για συνεχή κατανάλωση, προάγοντας ουσιαστικά ένα πρότυπο λιγότερο καταναλωτικό, το οποίο έχει ως βάση του και την κάλυψη της ανάγκης για αποταμίευση(Solomon and Previte, 2012).

Οι κοινωνικές αλλαγές που συντελέστηκαν τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη από τη προσθήκη δέκα νέων χωρών επέφεραν μεγάλες και ουσιαστικές δημογραφικές αλλαγές, οι οποίες επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό τα καταναλωτικά πρότυπα (Πρόντζας,2008).

Ο πληθυσμός της Ευρώπης είναι σταθερός το πρόβλημα είναι ότι συνεχίζει να γηράσκει. Στον αντίποδα παρατηρείται μια συνεχή αύξηση των νοικοκυριών, τα οποία στη πλειοψηφία τους φανερώνουν τις αλλαγές στη κοινωνία και τον τρόπο ζωής της Ευρώπης. Λόγω της κρίσης τα νοικοκυριά αυτά παρουσιάζονται λιγότερο αποδοτικά. Μέχρι το 2020 θεωρείται ότι η αστικοποίηση θα αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό για τη νέα μορφή των νοικοκυριών (Πρόντζας,2008).

Οι διεθνείς εξελίξεις του σήμερα έχουν διαμορφώσει ένα νέο μοντέλο ευρωπαϊκού καταναλωτή ενώ όπως φαίνεται όσο περνούν τα χρόνια η κατάσταση θα συνεχίζει να αναμορφώνεται και να διαφοροποιείται. Ο βασικός παράγοντας που θα καθορίσει τη πορεία των κοινωνιών σε καταναλωτικό επίπεδο θα είναι η

κουλτούρα των λαών, αυτή μαζί με την ευρύτερη μορφή και δομή των πολιτισμών θα ανάγουν τη κατανάλωση στην Ευρώπη σε μια νέα κατάσταση, πολύ διαφοροποιημένη σε σχέση με το παρελθόν.

3.1 Ευρωπαϊκή πολιτική

Η οικονομική κρίση της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα τελευταία έτη είχε ως πόρισμα οι απασχολούμενοι να ελλατωθούν, παρά μικρές αυξήσεις (ΕΛΣΤΑΤ, 2012).

Πίνακας 3-1 Ποσοστά Ανεργίας για τα έτη 2010-2015

GEO / TIME	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Βέλγιο	198	167	165	192	211	218
Βουλγαρία	162	210	226	250	232	187
Τσεχική Δημοκρατία	157	142	159	160	141	127
Δανία	44	54	61	52	48	49
Γερμανία (μέχρι το 1990 ο πρώην έδαφος της ΟΔΓ)	1.333	1.141	1.003	968	919	851
Εσθονία	52	49	37	26	23	16
Ιρλανδία	148	186	193	169	141	114
Ελλάδα	285	435	706	893	937	875
Ισπανία	1.700	2.085	2.578	3.007	2.965	2.609

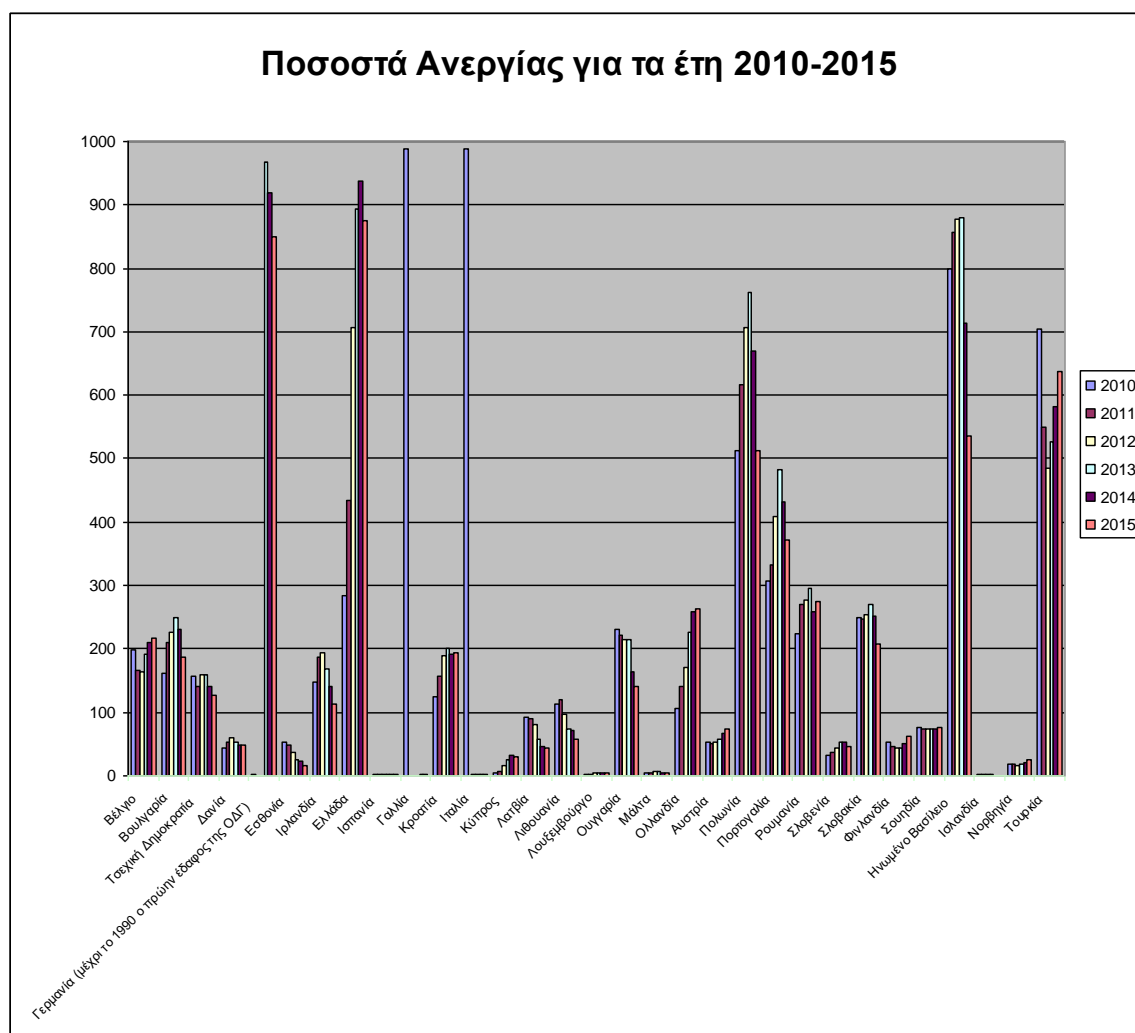
ΤΙΤΛΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΣΤΟ Δ. ΒΡΙΑΗΣΣΙΩΝ

Γαλλία	989	1.014	1.060	1.141	1.213	1.230
Κροατία	125	158	189	202	191	195
Ιταλία	988	1.059	1.115	1.730	1.966	1.762
Κύπρος	5	7	16	26	33	29
Λετονία	93	91	81	58	46	45
Λιθουανία	113	119	97	74	71	58
Λουξεμβούργο	3	3	4	5	4	5
Ουγγαρία	230	222	214	214	163	141
Μάλτα	5	5	6	6	5	5
Ολλανδία	106	141	170	226	259	264
Αυστρία	52	51	52	57	67	74
Πολωνία	513	617	706	761	669	512
Πορτογαλία	307	333	408	482	433	371
Ρουμανία	225	271	277	295	259	274
Σλοβενία	33	37	43	52	54	47
Σλοβακία	249	248	254	271	252	207
Φινλανδία	53	46	44	45	51	62
Σουηδία	77	74	74	73	75	76
Ηνωμένο Βασίλειο	800	856	878	880	714	536
Ισλανδία	2	3	3	2	0	0

ΤΙΤΛΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΣΤΟ Δ. ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΩΝ

Νορβηγία	18	19	16	18	21	26
Τουρκία	704	550	484	527	583	637

Πηγή: Eurostat (ΕΛΣΤΑΤ, 2017)

Όπως φαίνεται στο παραπάνω πίνακα οι χώρες με τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας στα εξεταζόμενα έτη παρουσιάζει η Γερμανία ,η Ισπανία και η Γαλλία που το 2010 σημείωσε κατακόρυφη αύξηση ανεργίας , όπως και η Ιταλία , Πολωνία, Πορτογαλία, και Ρουμανία είχε αυξημένα ποσοστά το 2010 αλλά όχι όπως στις προαναφερόμενες χώρες και τέλος το Ηνωμένο Βασίλειο και η Τουρκία είχαν επίσης πολύ μεγάλα ποσοστά ανέργων για τα εξεταζόμενα χρονικά πλαίσια. Τα μεγαλύτερα ποσοστά σε αυτές τις χώρες σημειώθηκαν κατά το έτος 2010 και το 2012 ενώ το 2015 σημειώθηκε μικρή πτώση στα ποσοστά. Σχεδόν μηδενικά έως ελάχιστα ποσοστά ανεργίας καταγράφηκαν στις χώρες της Μάλτα, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Κύπρο, Λιθουανία και Λετονία. Οι υπόλοιπες χώρες είναι σε μια ενδιάμεση κατάσταση μέτριας ανεργίας. Αυτό που παρατηρείται σχεδόν σε όλα τα κράτη είναι ότι υπήρξε μια μαζική αύξηση κατά τα έτη 2011 και 2012 ενώ το 2015 υπήρξε πτώση που σημαίνει μικρή ανάκαμψη της κατάστασης στο θέμα της ανεργίας.

Πίνακας 3-2 Ποσοστά Μακροχρόνιας Ανεργίας σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

GEO / TIME	2011	2010	2009	2008
BE - Βέλγιο	18.2	15.6	15.4	15.0
BG - Βουλγαρία	6.0	3.8	4.3	5.1
CZ - Τσεχική Δημοκρατία	6.8	6.3	5.8	7.4
DK - Δανία	12.0	12.6	11.8	12.5
DE - Γερμανία (συμπεριλαμβανομένου του	13.0	13.4	13.3	13.6

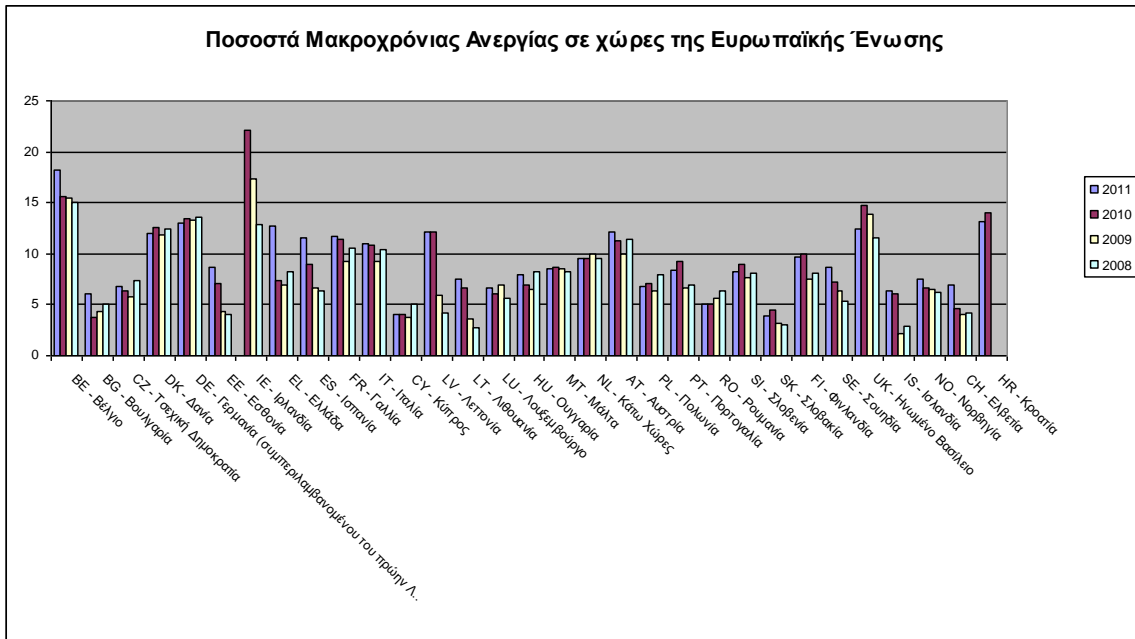
ΤΙΤΛΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
 ΣΤΟ Δ. ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΩΝ

πρώην ΛΔΓ από το 1991)				
ΕΕ - Εσθονία	8.7	7.1	4.3	4.1
ΙΕ - Ιρλανδία	0	22.1	17.3	12.9
ΕΛ - Ελλάδα	12.7	7.4	7.0	8.2
ΕΣ - Ισπανία	11.5	9.0	6.7	6.3
FR - Γαλλία	11.7	11.4	9.3	10.6
ΙΤ - Ιταλία	11.0	10.8	9.3	10.4
CY - Κύπρος	4.1	4.0	3.8	5.1
LV - Λετονία	12.1	12.2	5.9	4.2
LT - Λιθουανία	7.5	6.6	3.6	2.7
LU - Λουξεμβούργο	6.6	6.1	7.0	5.6
HU - Ουγγαρία	7.9	6.9	6.5	8.2
MT - Μάλτα	8.5	8.6	8.5	8.3
NL - Κάτω Χώρες	9.6	9.5	9.9	9.6
ΑΤ - Αυστρία	12.1	11.3	10.0	11.4
PL - Πολωνία	6.8	7.1	6.4	7.9
PT - Πορτογαλία	8.4	9.2	6.7	7.0
RO - Ρουμανία	5.1	5.0	5.7	6.3
SI - Σλοβενία	8.2	8.9	7.7	8.1
SK - Σλοβακία	3.9	4.5	3.2	3.1

ΤΙΤΛΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΣΤΟ Δ. ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΩΝ

FI - Φινλανδία	9.7	9.9	7.5	8.1
SE - Σουηδία	8.7	7.2	6.3	5.4
UK - Ηνωμένο Βασίλειο	12.4	14.7	13.9	11.5
IS - Ισλανδία	6.4	6.0	2.2	2.9
NO - Νορβηγία	7.5	6.7	6.5	6.2
CH - Ελβετία	7.0	4.6	4.0	4.2
HR - Κροατία	13.2	14.0	0	0

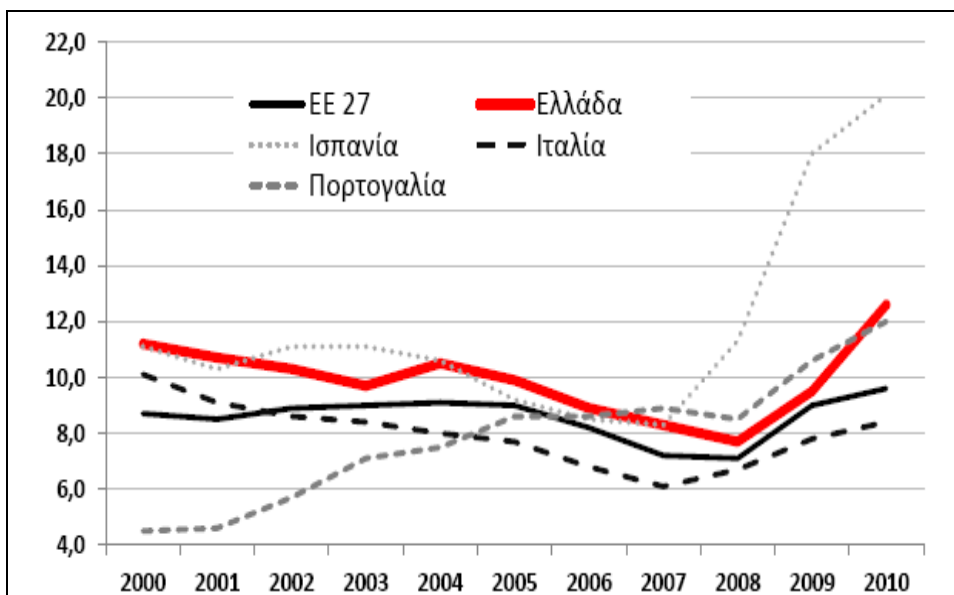
Πηγή: Eurostat

Σύμφωνα με το παραπάνω πίνακα τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας ανήκει στις χώρες της Ιρλανδίας, Λετονία, Ηνωμένο βασίλειο, Εσθονία, Βέλγιο και Κροατία. Τα υπόλοιπα κράτη κινούνται σε μέτρια κατάσταση με εμφανή την αρκετά έντονη εικόνα της ανεργίας. Όπως και στο προηγούμενο διάγραμμα κι εδώ διαφαίνεται ότι από το 2008 μέχρι το 2010 τα ποσοστά κινούνται αυξητικά, ενώ μειώθηκαν ελαφρώς το 2011. Σε χαμηλότερα ποσοστά κυμάνθηκε η Βουλγαρία, η Λιθουανία , η Κύπρος και η Ελβετία.

Αναφορικά με την ανάλυση στατιστικών δεδομένων της Eurostat, η ανεργία στα προαναφερόμενα κράτη έχουν διαμορφωθεί όπως φαίνεται στο διάγραμμα.

Διάγραμμα 1-1 Ποσοστά ανεργίας σε Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία 2001 – 2011

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία Eurostat (online data code: une_rt_a)

Από το παραπάνω διάγραμμα μπορούμε να εξάγουμε τα εξής συμπεράσματα:

- Η πορεία της ανεργίας στην Ιταλία ακολουθεί περίπου την ίδια πορεία με την ανεργία στην Ελλάδα,
- Το ποσοστό ανεργίας στη Πορτογαλία έχει ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά ανεργίας το 2000.
- Η ανεργία στην Ισπανία παρουσιάζει διαχρονικά διακυμάνσεις. Μεταξύ 2001 και 2003 η ανεργία έχει ανοδική τάση με σταθεροποίηση σε ποσοστό της τάξης του 11,1%, ενώ μεταξύ των ετών 2004 έως 2007 υφίσταται διαρκής πτώση. Μεταξύ 2007 και 2011 το επίπεδο ανεργίας στη χώρα της Ισπανίας σημειώνει ραγδαία άνοδο διπλασιάζοντας τα ποσοστά.
- Το επίπεδο ανεργίας σε ευρωπαϊκό πλαίσιο αντιστοιχίζεται με αυτό της Ελλάδας και Ιταλίας, με καταγεγραμμένη διαφορά το 2000, όπου για την Ευρώπη ήταν χαμηλότερο από το ανάλογο της Ελλάδας και της Ιταλίας.

Αναφορικά με τις ανωτέρω καταγραφές, συμπεραίνεται ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει τα μεσογειακά κράτη σε μεγαλύτερο βαθμό από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, σε σχέση με το επίπεδο ανεργίας.

Ο ρυθμός αύξησης του ποσοστού για τις εν λόγω χώρες είναι μεγαλύτερος από ότι ο ρυθμός αύξησης του ποσοστού στην Ευρώπη των 28.

Το νέο πρόγραμμα της Ευρώπης 2020 θα πρέπει, αναφορικά με την πρόταση της Επιτροπής, να αξιοποιήσει την εμπειρία που αποκτήθηκε στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Πολιτισμός», MEDIA και MEDIA Mundus, καθώς και με την προώθηση των Πολιτιστικών Πρωτευουσών (2007-2019) και του Σήματος της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Στην πρόταση της Επιτροπής έχει προγραμματιστεί μία αύξηση του προϋπολογισμού για «τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς κλάδους» στο συνολικό ποσό των 1.801.000.000 ευρώ. Αυτό θα ισοδυναμεί με αύξηση κατά 37 τοις εκατό. Η πρόταση τοποθετείται στο πλαίσιο των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020, για την προώθηση της «έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης». Το πρόγραμμα αποτελεί αναμφισβήτητα μια συμβολή στην «υψηλή απασχόληση, υψηλή παραγωγικότητα, και την υψηλή κοινωνική συνοχή». Θα πρέπει να δημιουργηθούν κίνητρα για τις επιχειρήσεις που βασίζονται στη γνώση και για την βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση.

Το πρόγραμμα «Πολιτισμός», MEDIA και MEDIA Mundus, καθώς και με την προώθηση των Πολιτιστικών Πρωτευουσών (2007-2020) υποστηρίζει «μόνο ενέργειες και δραστηριότητες που παρουσιάζουν δυνητική ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020 και στις εμβληματικές πρωτοβουλίες της» (άρθρο 3).

3.2 Εθνική και περιφερειακή πολιτική

Αναφορικά με τις εκτιμήσεις της EUROSTAT το 2013 σε κίνδυνο φτώχειας ήταν 3,9 εκατομμύρια πολίτες με ποσοστά σχετικής φτώχειας κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα, πλήττοντας

πληθυσμούς, ΑμΕΑ, πολύτεκνες οικογένειες, άτομα τρίτης ηλικίας, άνεργοι , άτομα σε σύνταξη μονογονεϊκές οικογένειες κτλ.

Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά έως 17 χρόνων ανέρχεται στο 28,8% και είναι μεγαλύτερος σε ποσοστό της τάξης του 5,7% από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού.

3.2.1 Ο Αντίκτυπος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου στα Εθνικά Συστήματα και στους Ο.Τ.Α.

Το πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής δεν καθορίζεται αποκλειστικά από τις εθνικές και τοπικές πολιτικές. Στην τελική μορφή των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής συμβάλλουν συνασπισμοί κρατών και διεθνείς οργανώσεις, μέσα από τη διατύπωση γενικών στόχων και σχεδιασμού πολιτικών προστασίας και φροντίδας. Ωστόσο το ουσιαστικό ενδιαφέρον εντοπίζεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που αποτελεί σε θεσμικό επίπεδο, τον πλέον οργανωμένο μηχανισμό παρέμβασης .

3.3 Εθνική και Περιφερειακή στρατηγική για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

3.3.1 Περιφερειακή πολιτική, παράδειγμα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης (ΠΑΜΘ)

Κύριο στοιχείο που επικρατεί στη Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας – Θράκης είναι η, ως προς τη χώρα και η ως προς την ΕΕ, συνοριακή της θέση, η οποία όρισε περιορισμούς στην, κινητικότητα (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, 2014).

Ο πληθυσμός αφορά το κυριότερο μέγεθος του αναπτυξιακού σχεδιασμού, αλλά και ένας αστάθμητος παράγοντας.

Η θετική πορεία του πληθυσμού έχει να κάνει με την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, ενώ η πληθυσμιακή με τη στασιμότητα. Ο μόνιμος πληθυσμός της φτάνει τους 608.170 κατοίκους αναφορικά με τα οριστικά αποτελέσματα της απογραφής του 2011 (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, 2014)

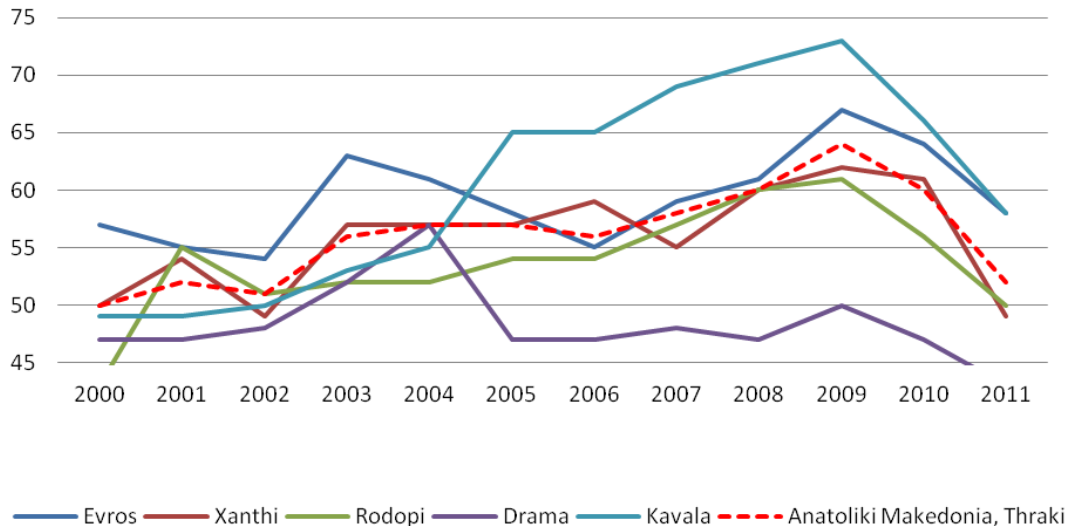
Αναφορικά με τις Περιφέρειες του κράτους γενικότερα, η οικονομία της ΠΑΜΘ διακρίνεται από τα εξής βασικά στοιχεία:

- ιστορικά μικρούς αναπτυξιακούς ρυθμούς,
- κλασική παραγωγική δομή αγροτικού προσανατολισμού
- συσσώρευση επενδεδυμένου κεφαλαίου υπό μορφή υποδομών.

Μεταξύ 2000 - 2010 το κκ ΑΕΠ της ΠΑΜΘ δεν έχει κατορθώσει να περάσει το 75% του μ. ο. της ΕΕ, παρά τη μικρή αλλά παροδική βελτίωση, από 63% το 2000 σε 70% το 2009, η οποία μάλλον οφείλεται στην πτώση του μ. ο. της ΕΕ λόγω της ένταξης χωρών με μικρότερο αναπτυξιακό επίπεδο, παρά σε αληθή μεγέθυνση της περιφερειακής οικονομίας.

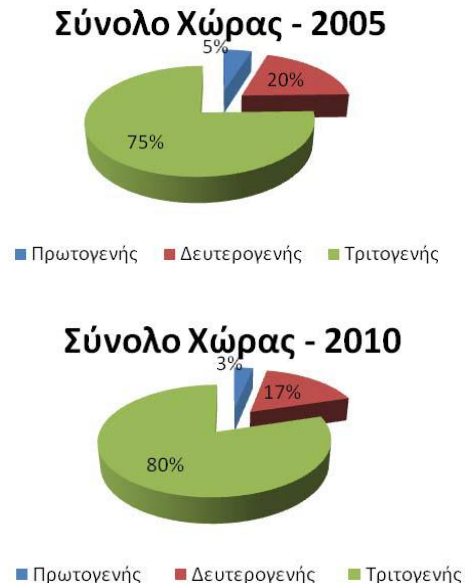
Στη συνέχεια καταρτίζονται γραφήματα της πορείας του κκ ΑΕΠ της ΠΑΜΘ, σε στάδιο NUTS2 και NUTS3 και η διαχρονική εξέλιξη του διαθέσιμου εισοδήματος.

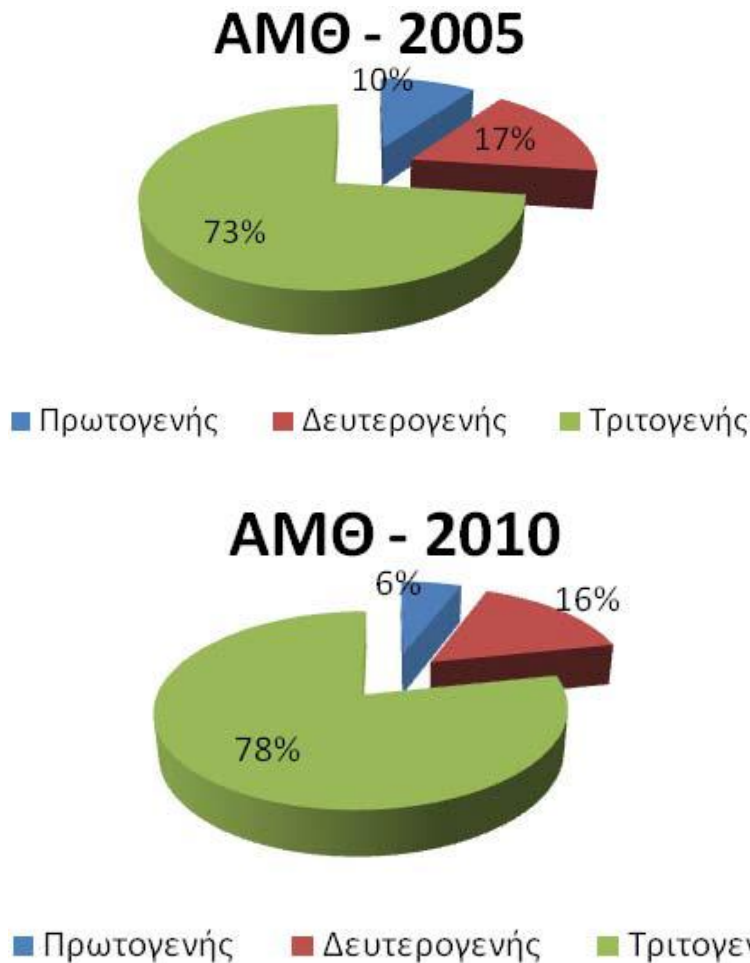
ΤΙΤΛΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΣΤΟ Δ. ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΩΝ

Σχήμα 3-1 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε NUTS3 επίπεδο ως % του μ. ο. της Ε.Ε.

Πηγή: EUROSTAT.

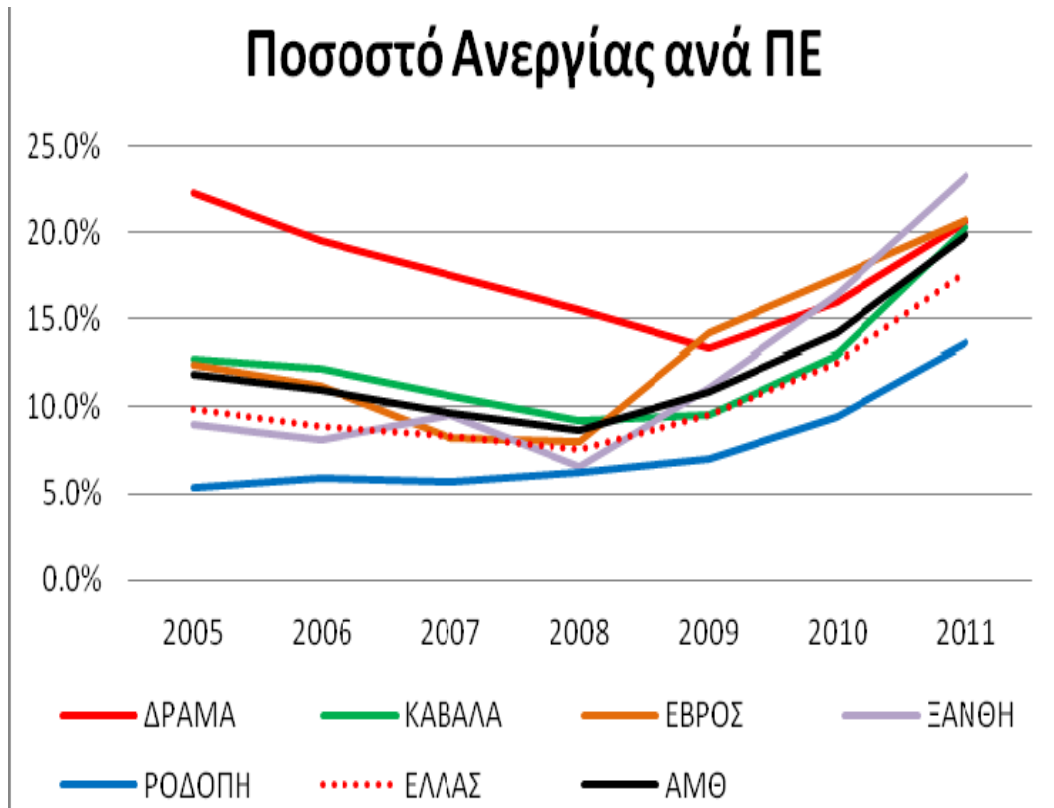
Σχήμα 3-2 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά Παραγωγικό Τομέα ως % της συνολικής για 2005 και 2010 (Σύνολο Χώρας και ΑΜΘ).

Πηγή: Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (2014)

Στο χρονικό διάστημα 2001-2009, μοιάζει να τονώνεται σημαντικά η ΠΕ Καβάλας (με το σχετικό δείκτη να εκτοξεύεται στο 117,1% από 104,9%) και οριακά η ΠΕ Ξάνθης.

Σημαντική πτώση παρουσιάζουν οι ΠΕ Έβρου και Ροδόπης. Βέβαια, στην περίπτωση της Ροδόπης, το κατά κεφαλή ΑΕΠ το

2009 είναι πιο μικρό αναφορικά με αυτό του συνόλου της Περιφέρειας (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, 2014)

Σχήμα 3.3: Ποσοστό ανεργίας στην ΑΜΘ, ανά Περιφερειακή Ενότητα (2005-2011)

Πηγή: Eurostat. 2005-2011

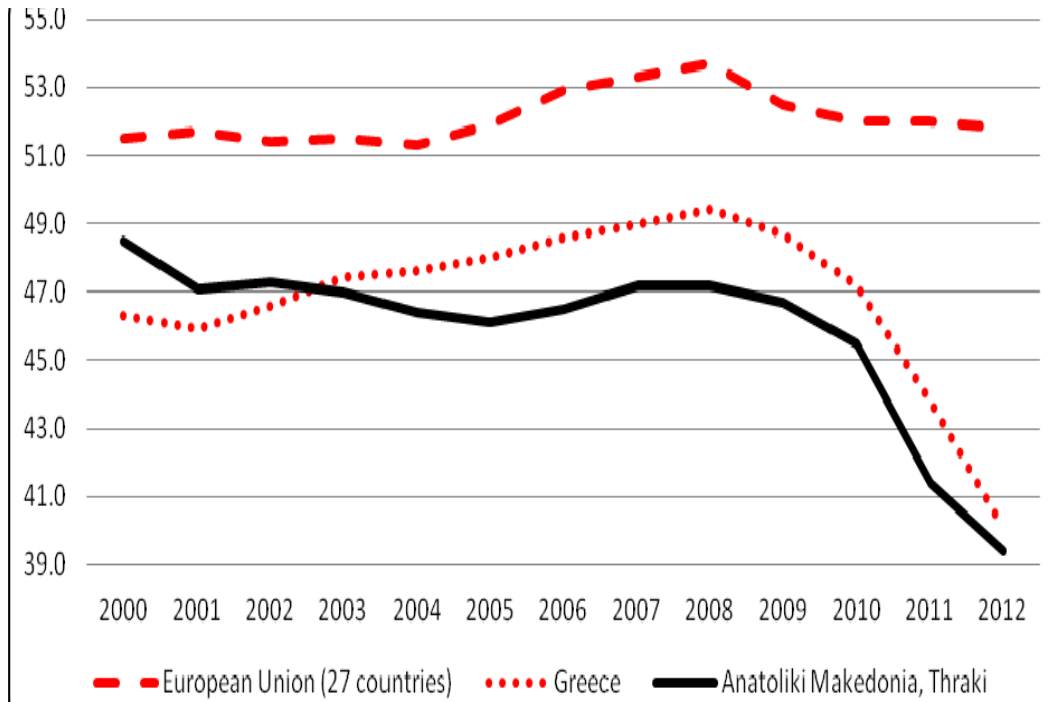
Τα κύρια στοιχεία των ανέργων της περιφέρειας είναι η μεγάλη άνοδος των νέων ανέργων, που είναι και αρκετά πιο υψηλή από τις άλλες περιφέρειες, καθώς και η αύξηση των ανέργων νεότερης ηλικίας. Αποτελεί στρατηγική επιλογή της ΠΑΜΘ η αναθέρμανση της αγοράς εργασίας μέσα από την τόνωση της επιχειρηματικότητας (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, 2014).

Πίνακας 3-0-1 Μεταβολή της απασχόλησης 2008-2012, ποσοστό ανεργίας και ποσοστό συμμετοχής ανά περιφέρεια

	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ			ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ 2012 (4Q)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ 2012
	2008 (Q2)	2012 (Q2)	% μεταβολή		
Δυτική Μακεδονία	75.355	58.380	-22,5%	30,1	48,3
Κεντρική Μακεδονία	610.856	476.128	-22,1%	27,9	51,1
Κρήτη	215.995	171.980	-20,4%	23,0	55,2
Στερεά Ελλάδα	175.740	141.139	-19,7%	28,6	50,0
Αττική	1.327.565	1.085.312	-18,2%	27,8	55,9
Σύνολο ιδιωτικού τομέα	3.560.424	2.935.229	-17,6%	26,0	53,0
Αν. Μακεδονία – Θράκη	178.441	148.493	-16,8%	22,0	50,5
Πελοπόννησος	199.608	167.872	-15,9%	20,4	51,5
Θεσσαλία	228.669	194.811	-14,8%	24,4	51,4
Δυτική Ελλάδα	215.918	186.627	-13,6%	27,2	50,8
Νότιο Αιγαίο	101.628	88.893	-12,5%	18,0	54,8
Ήπειρος	103.307	90.543	-12,4%	25,5	50,6
Ιόνια Νησιά	80.222	77.615	-3,2%	17,2	52,8
Βόρειο Αιγαίο	47.120	47.436	0,7%	21,5	51,4

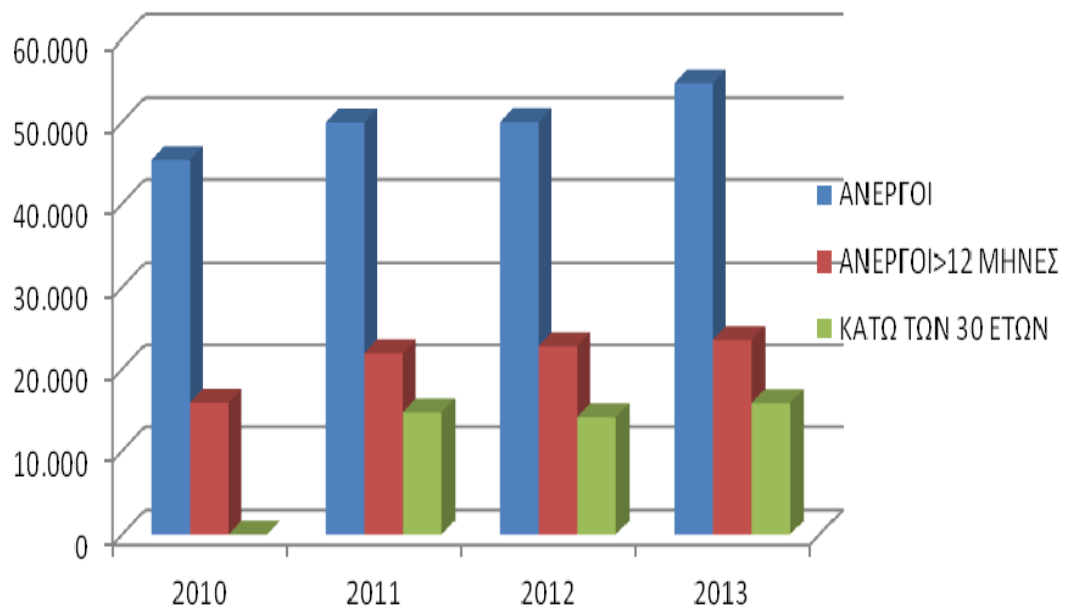
Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2008-2012

ΤΙΤΛΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
 ΣΤΟ Δ. ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΩΝ

Σχήμα 3-2 Ποσοστά απασχόλησης πληθυσμού άνω των 15 ετών 2000-2012

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2008-2012

Σχήμα 3-3 Εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας –
Θράκης (2010 – 2013)

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ. 2008-2012

Κοινωνική Ένταξη και Φτώχεια

Ως βασικές ανάγκες της ΠΑΜΘ αναφέρονται οι ακόλουθες:

- Η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας και η καλύτερευση πρόσβασης από άτομα με ΑΜΕΑ .
- Η τόνωση της επιχειρηματικότητας.
- Η δημιουργία συνθηκών απασχολησιμότητας για ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες και των ατόμων που πλήττονται περισσότερο από τη φτώχεια.

Εκπαίδευση – Σχολική Διαρροή

Ως βασικές ανάγκες στην ΠΑΜΘ αναφέρονται:

- Η καλύτερευση των εκπαιδευτικών υποδομών σε κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης.
- Η καλύτερευση του μορφωτικού επιπέδου.
- Η καταπολέμηση της σχολικής διαρροής.
- Η καλύτερευση των δεξιοτήτων με δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης .
- Η επαφή της γνώσης με την τοπική οικονομία. (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, 2014)

Συνθήκες διαβίωσης – Ενεργειακή Φτώχεια

Με τον όρο ενεργειακή φτώχεια νοείται όταν ένα νοικοκυριό δαπανά περισσότερο από το 10% του εισοδήματος του ούτως ώστε το σπίτι του να έχει ένα αποδεκτό επίπεδο θέρμανσης. Η ενεργειακή φτώχεια προξενείται όταν υπάρχει πολύ μικρό εισόδημα, πολύ υψηλές τιμές πετρελαίου και γενικότερα πηγών θέρμανσης και αναποτελεσματική ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

Υγεία

Στον κλάδο της υγείας εστιάζονται σοβαρά θέματα στον πληθυσμό της ΠΑΜΘ. Αναφορικά με τη Eurostat και στις 2 κύριες αιτίες θανάτου που παρακολουθούνται σε επίπεδο Περιφερειών (ασθένειες του αναπνευστικού, του κυκλοφορικού και νεοπλασίες), η ΠΑΜΘ έχει για το χρονικό διάστημα 2008-2010 μεγαλύτερο δείκτη θανάτων ανά 100.000 κατοίκους σε εθνικό και ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Ως βασικές ανάγκες στην ΠΑΜΘ θεωρούνται η κτιριακή βελτίωση υφισταμένων μονάδων Υγείας, ο εκσυγχρονισμός εξοπλισμού και η εκπαίδευση των λειτουργών υγείας κτλ

3.4 ΤΟ ΚΕΑ

Οι στόχοι, το κόστος και οι βασικοί ορισμοί του Προγράμματος Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (Κ.Ε.Α.) ορίζονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση που υπεγράφη από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το Υπουργείο Εσωτερικών και το Υπουργείο Οικονομικών και δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Το πρόγραμμα Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης θεωρείται ένα προνοιακό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και απευθύνεται σε νοικοκυριά που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.

Το Κ.Ε.Α. είναι στην ουσία μία σύμβαση μεταξύ του Κράτους και του πολίτη, επομένως αντανακλά μια πιο ενεργή προσέγγιση της κοινωνικής πρόνοιας από τη μεριά του Κράτους, αλλά και των πολιτών.

Το πρόγραμμα βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- α) την εισοδηματική ενίσχυση,
- β) τη διασύνδεση με υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης, και
- γ) τη διασύνδεση με υπηρεσίες ενεργοποίησης που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξη των δικαιούχων στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική επανένταξη.

Το πρόγραμμα συνδυάζει τρεις πυλώνες:

1. Εισοδηματική ενίσχυση: Η παροχή χρηματικής ενίσχυσης στο ωφελούμενο νοικοκυριό.
2. Υπηρεσίες Κοινωνικής Ένταξης: Οι δικαιούχοι, κατά περίπτωση και ανάλογα με τις ανάγκες τους, θα έχουν σχέση με άλλες κοινωνικές υπηρεσίες και προγράμματα, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια ένταξης έκαστου προγράμματος.

Άξιο προσοχής είναι ότι οι παροχές αυτές δεν συνυπολογίζονται στο εισόδημα του ωφελούμενου νοικοκυριού.

Ορισμένες από αυτές τις υπηρεσίες περιλαμβάνουν, ενδεικτικά,

- Δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ανασφαλιστών.
- Ένταξη σε προγράμματα βοήθειας που αφορούν δημοτικά τιμολόγια
- Βοηθήματα σε παροχές ύδρευσης και ηλεκτροδότησης

Επίσης, οι δικαιούχοι του Κ.Ε.Α., επισκέπτονται μια φορά το μήνα, σε προκαθορισμένη ημερομηνία, τα Κέντρα Κοινότητας που εξυπηρετούν το Δήμο διαμονής τους.

3. Υπηρεσίες ενεργοποίησης: Οι δικαιούχοι, εφόσον δύνανται να εργαστούν και δεν εργάζονται, προωθούνται σε δράσεις που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας μέσω υπηρεσιών απασχόλησης και μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

Καλύψεις εργασιακών θέσεων, συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης και ένταξης σε σχολικούς και λοιπούς εκπαιδευτικούς χώρους. Εφόσον το επιθυμούν, οι δικαιούχοι που μπορούν να εργαστούν, είναι δυνατόν να προσφέρουν εθελοντικές υπηρεσίες σύμφωνα με τις δεξιότητες τους και τα ζητούμενα των κοινωνικών δομών και προγραμμάτων έκαστου Δήμου ή Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας.

Ωφελούμενες μονάδες αποτελούν τα νοικοκυριά που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας καθώς και οι άστεγοι:

Α. Μονοπρόσωπο νοικοκυριό: είναι εκείνο που αποτελείται από ένα ενήλικο άτομο που ζει μόνο του σε κάποια οικία και δεν ανήκει στην κατηγορία 18 μέχρι έως 25 ετών ή άτομο που σπουδάζει που φοιτούν σε πανεπιστημιακές σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Β. Πολυπρόσωπο νοικοκυριό: το νοικοκυριό που αποτελείται από όλα τα άτομα που διαμένουν κάτω από την ίδια στέγη. Δύναται να απαρτίζεται και από φιλοξενούμενα άτομα ή φιλοξενούμενη οικογένεια, με την προϋπόθεση ότι η φιλοξενία είχε δηλωθεί στην τελευταία εκκαθαρισμένη δήλωση φορολογίας εισοδήματος. Στο πολυπρόσωπο νοικοκυριό εντάσσονται και τα ενήλικα τέκνα έως 25 ετών που φοιτούν σε πανεπιστημιακές σχολές ή ιστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης, ανεξαρτήτως του τόπου διαμονής τους.

Γ. Αστεγοί: τα άτομα που διαβιούν στο δρόμο ή σε ακατάλληλα καταλύματα μπορούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα, με την προϋπόθεση ότι έχουν καταγραφεί από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων ή κάνουν χρήση των υπηρεσιών Ανοικτών Κέντρων Ημέρας Αστέγων ή/και Υπνωτηρίων που λειτουργούν στους Δήμους. Η διαπίστωση της έλλειψης στέγης δεν δύναται να τεκμηριωθεί μόνο μέσω του εντύπου της φορολογικής δήλωσης.

Από το πρόγραμμα εξαιρούνται και δεν θεωρούνται μέλη του νοικοκυριού οι κάτωθι κατηγορίες:

-Άτομα τα οποία φιλοξενούνται ή περιθάλπονται σε μονάδες Κλειστής Φροντίδας

-Άτομα που φιλοξενούνται σε Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης

-Όσοι υπηρετούν τη θητεία τους

-Όσοι κρατούνται σε σωφρονιστικά καταστήματα.

Εγγυημένο ποσό: Το ποσό που εγγυάται το πρόγραμμα ορίζεται ως εξής:

-Για το μονοπρόσωπο νοικοκυριό 200 ευρώ ανά μήνα.

-Για κάθε επιπλέον ενήλικο μέλος του νοικοκυριού προσαύξηση του ποσού κατά 100 ευρώ ανά μήνα.

-Για κάθε ανήλικο μέλος του νοικοκυριού προσαύξηση του εγγυημένου ποσού ,κατά 50 ευρώ ανά μήνα

Τα κριτήρια ένταξης είναι τα εξής:

Τα νοικοκυριά που υποβάλουν αίτηση για το Κ.Ε.Α. μπορούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα, εφόσον πληρούν ως άθροισμα τρεις κατηγορίες κριτηρίων:

Α. Εισοδηματικά κριτήρια: Το εισόδημα του νοικοκυριού κατά το τελευταίο εξάμηνο πριν την υποβολή της αίτησης, δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνει το εξαπλάσιο του εγγυημένου ποσού για κάθε τύπο νοικοκυριού. Το δηλούμενο εισόδημα δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 5400 ευρώ, ανεξαρτήτως του αριθμού μελών του νοικοκυριού.

Β. Περιουσιακά κριτήρια:

α. Ακίνητη περιουσία:

Η συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας του νοικοκυριού δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 90.000 ευρώ για το μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενη κατά 15.000 ευρώ για κάθε πρόσθετο μέλος και έως 150.000 ευρώ.

β. Κινητή περιουσία

1. Η αντικειμενική δαπάνη των επιβατικών αυτοκινήτων Ιδιωτικής Χρήσης (ΙΧ), Μικτής Χρήσης (ΜΧ) και δικύκλων του νοικοκυριού, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό να μην υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ.

2. Το συνολικό ύψος των καταθέσεων του νοικοκυριού σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας ή του εξωτερικού ή και η τρέχουσα αξία μετοχών, ομολόγων κτλ, όπως προκύπτουν από τις ηλεκτρονικές διασταυρώσεις, δεν μπορεί να υπερβαίνει για κάθε τύπο νοικοκυριού, μέχρι το ποσό των 14.400 ευρώ.

Γ. Κριτήρια διαμονής : ο αιτών καθώς και όλα τα μέλη της μονάδας που υποβάλλει την αίτηση πρέπει να διαμένουν νόμιμα και μόνιμα στην ελληνική επικράτεια. Ειδικά για τους αλλοδαπούς, προκειμένου να τεκμηριωθεί η νομιμότητα και η μονιμότητα της διαμονής απαιτείται η προσκόμιση αδειών διαμονής ,να αποδεικνύεται δηλαδή ότι η διαμονή στη χώρα είναι νόμιμη και συνεχόμενη.

Εάν έστω και μια κατηγορία κριτηρίων δεν πληρείται, τότε το νοικοκυριό δεν μπορεί να ενταχθεί στο πρόγραμμα.

3.5 Προνοιακές πολιτικές

Οι αδυναμίες και στρεβλώσεις στις προνοιακές πολιτικές στην Ελλάδα εντοπίζονται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη στοχευμένων στρατηγικών προστασίας των ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης και στην απουσία ολοκληρωμένων ενεργητικών δράσεων εργασιακής και κοινωνικής ένταξης των ευπαθών ομάδων (ΑΜΕΑ, ηλικιωμένοι, κλπ).

Συγκριμένα μέσω των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Δραστηριοτήτων Ευπαθών Ομάδων (ΚΣΔΕΟ) παρέχονται:

- Υπηρεσίες στήριξης
- Υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης
- Υπηρεσίες προώθησης απασχόλησης
- Υπηρεσίες ενημέρωσης στο κοινό

Υπηρεσίες Υγείας

Τα στοιχεία των Υγειονομικών Υπηρεσιών εκφράζουν ότι οι μη δικαιούχοι ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης έχουν την τάση να αρνούνται νοσηλείας μιας και δεν είναι σε θέση να καλύψουν τα νοσήλεια.

Διαπιστώνεται ότι οι ελλείψεις περιλαμβάνουν κάλυψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, πρόσβαση σε κέντρα παροχής υπηρεσιών παντός είδους υγείας, δράσεις προληπτικής ιατρικής και καλυτέρευση πρόληψης για τη δημόσια υγεία (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, 2014)

Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Το στάδιο δράσης φορέων της Κοινωνικής Οικονομίας είναι σε χαμηλά επίπεδα στο χώρο της περιφέρειας. Στην ΠΑΜΘ υπάρχουν 28 ΚΟΙΝΣΕΠ από τις οποίες 8 αφορούν τον κλάδο πολιτισμού - τουρισμού, 3 τον κλάδο υπηρεσιών υγείας, 6 στην πρωτογενή μεταποίηση τροφίμων, 4 στον κλάδο εξωραϊσμού και καθαριότητας, 7 στον κλάδο συμβουλευτικής, προγραμμάτων και μελετών.

Αναπτυξιακή στρατηγική της περιφέρειας ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης

Στην Ανατολική Μακεδονία - Θράκη, που εμφανίζεται το πιο μεγάλο αναπτυξιακό έλλειμμα, η αναπτυξιακή στρατηγική βασίζεται κυρίως στην αναστροφή του αρνητικού κλίματος λόγω της κρίσης και η εφαρμογή ενός καινοτόμου αναπτυξιακού προτύπου μέσω αξιοποίησης πόρων και υποδομών καθώς και του ευρύτερου γεωγραφικού περιβάλλοντος.

Η αναπτυξιακή στρατηγική της ΠΑΜΘ ορίζει ως κύριους στόχους:

- τη μελέτη της οικονομικής δραστηριότητας,
- την άνοδο του ποσοστού της απασχόλησης,
- την βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και
- τη καλύτερευση της ελκυστικότητας της ΠΑΜΘ ως τόπο κατοικίας και παραγωγής.

Στρατηγική της περιφέρειας στον τομέα της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας

Αναφορικά με τον κοινωνικό αποκλεισμό γίνονται δράσεις για τους Ρομά μέσα από τα κέντρα Ευπαθών Ομάδων που αφορούν υπηρεσίες στήριξης και κοινωνικής ένταξης αλλά και ενημέρωσης κοινού (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, 2014).

3.5 Το θεσμικό πλαίσιο

Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά και συνταγματικά με το Σύνταγμα του 1844, αποδίδοντας σημαντικό ρόλο στους δήμους. Αρκετές δεκαετίες αργότερα (1912), επήλθε νέα νομοθετική ρύθμιση για τα ζητήματα της σύστασης των δήμων και των κοινοτήτων.

Ως τοπική αυτοδιοίκηση θα μπορούσε να οριστεί «η αυτοτελής άσκηση τοπικής δημόσιας διοίκησης από ένα εδαφικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με τη σύμπραξη του συνόλου των μελών του και υπό την εποπτεία του Κράτους» (Baines, 2011).

3.6 Προϋποθέσεις και προφίλ ατόμων που εντάσσονται στο πρόγραμμα

3.6.1 Βασικές αρχές στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας

Η κοινωνική εργασία ανήκει στις κοινωνικές επιστήμες με βασικό στόχο την κοινωνική εργασία προς όφελος κάθε κοινωνικής ομάδας. Πιο αναλυτικά, στόχος είναι η εξασφάλιση της καλής ποιότητας ζωής του ατόμου αλλά και στην καλή λειτουργία της κοινωνίας ως σύνολο. Πρόκειται για μια συγκροτημένη εφαρμοσμένη κοινωνική επιστήμη που αποτελείται από το αναγκαίο θεωρητικό, εμπειρικό και εφαρμοσμένο υπόβαθρο. Η κοινωνική εργασία αναγνωρίστηκε σε διεθνές επίπεδο, ως εφαρμοσμένη επιστήμη τα πρώτα χρόνια του περασμένου αιώνα, εξαιτίας της δημιουργίας νέων συνθηκών, οι οποίες προέκυψαν με τη βιομηχανική επανάσταση και αστικοποίηση (Baines, 2011).

Το υπόβαθρο της κοινωνικής εργασίας προέρχεται σε θεωρητικά πλαίσια ανθρωποκεντρικού χαρακτήρα, όπως ο κλάδος της ιατρικής, της κοινωνιολογίας, της δικαιοσύνης και της φιλοσοφίας. Η Καλλινικάκη (1998) στο βιβλίο της προσδιορίζει τα ιδεολογικά θεμέλια της κοινωνικής εργασίας, αναφέροντας ότι αυτά ανάγονται στην χριστιανική θρησκεία και παράδοση, που διαθέτει ως αρχή της, το ενδιαφέρον προς τον πλησίον. Οπότε υπάρχουν σύνθετα θέματα, γεγονός που της προσδίδει ένα πολυδιάστατο χαρακτήρα. Ασχολείται με ποικίλα κοινωνικά προβλήματα για τα οποία οι ειδικοί της κοινωνικής εργασίας προσπαθούν να βρουν λύση.

Η κοινωνική εργασία είναι η επιστήμη που έχει ως κέντρο της τον άνθρωπο και μόνο. Πιο συγκεκριμένα, η επιστήμη της κοινωνικής εργασίας έχει ως δεδομένο ότι κάθε άτομο ασχέτως

ηλικίας, μπορεί να βρεθεί σε δυσμενείς συνθήκες και να αντιμετωπίσει προβλήματα στα οποία έχει ανάγκη την ηθική, ψυχολογική και πρακτική βοήθεια κάποιου. Αυτός ακριβώς θεωρείται ο ρόλος της κοινωνικής εργασίας που λαμβάνει μέτρα για την πρόληψη τέτοιων καταστάσεων ή μέτρα για την έγκυρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση τους.

Μέσα από το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού, καταπολεμούνται τα προβλήματα που δημιουργεί το ίδιο το σύστημα. Πιο συγκεκριμένα, δημιουργείται η ανάγκη για υπεράσπιση των κοινωνικών δικαιωμάτων του κάθε ατόμου. (Baines, 2011).

Επομένως η κοινωνική εργασία αποτελεί μια καινοτομία για την εν λόγω επιστήμη. Πέρα από την επίλυση των ανθρωπίνων και κοινωνικών προβλημάτων, η κοινωνική εργασία προωθεί γενικότερα τη κοινωνική αλλαγή. Ο χαρακτήρας της από μεμονωμένος και στατικός μετατρέπεται σε δυναμικό με καθολική απόχρωση. Άρα, η επιστήμη της κοινωνικής εργασίας αποτελείται και από το θεωρητικό κομμάτι αλλά πραγματώνεται μόνο μέσα από τις πρακτικές της εφαρμογές. Αυτό αντιτίθεται με τις παραδοσιακές τάσεις της κοινωνικής εργασίας οι οποίες περιορίζονται στην εφαρμοσμένη κοινωνική εργασία και αναλυτικότερα στις μηχανιστικές επεμβάσεις από το κοινωνικό λειτουργό

Η κοινωνική εργασία εστιάζει κυρίως στις θεωρητικές προσεγγίσεις παρουσιάζοντας κλινικά παρεμβατικά μοντέλα

Η αιτία της κοινωνικής εργασίας δεν περιορίζεται μόνο στην πρόληψη των κοινωνικών και ατομικών προβλημάτων αλλά συμβάλλει στην καθολική ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου.

Οπότε, αναφορικά με τα ανωτέρω, η κοινωνική εργασία παρεμβαίνει προς όφελος της κοινωνίας. Πιο αναλυτικότερα, η

κοινωνική εργασία « αποσκοπεί γενικότερα στην κοινωνική αλλαγή, την πρόληψη, του ανθρωπίνου δυναμικού» .

Επιπρόσθετα, η Κοινωνική εργασία αποτελεί πάροχο από υπηρεσίες με σκοπό την στήριξη ατόμων και κοινωνικών ομάδων, τα οποία είναι άπορα ή δεν έχουν την ευκαιρία για ανέλιξη.

Η έννοια θεωρείται εκτενής σχετικά με το ότι το αντικείμενο της κοινωνικής εργασίας θεωρείται η διερεύνηση ποικίλων μορφών ανθρωπίνων συναλλαγών.

Σκοπός είναι η συμβολή στο να βελτιώσουν τη ζωή τους όσοι ανήκουν στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Βέβαια, οι επαγγελματίες της κοινωνικής εργασίας εστιάζουν στη διευθέτηση ζητημάτων και προβλημάτων τα οποία απασχολούν τις υπό ανάγκη ομάδες, όπως επίσης και στην κοινωνική αλλαγή. Αναφορικά με τον επίσημο ορισμό της Κοινωνικής Εργασίας, βασικές αρχές της θεωρείται ο σεβασμός στην ισότητα, την αξία και την αξιοπρέπεια των ανθρώπων. Γενικότερα η κοινωνική εργασία έχει ανθρωπιστικό στοιχείο αναλλοίωτο στο χρόνο. Οι αξίες και οι αρχές της είναι διατυπωμένες και σε διεθνή κώδικα αλλά και στον εθνικό κώδικα κάθε χώρας. Το σύνολο των αρχών της κοινωνικής εργασίας είναι ο κώδικας δεοντολογίας του επαγγέλματος αναφορικά με τον οποίο οφείλει να ασκείται η κοινωνική εργασία .

Εντός κώδικα δεοντολογίας περιλαμβάνονται και οι τρόποι αντιμετώπισης των δυσχερειών από την κοινωνική εργασία και κυρίως των κοινωνικών ανισοτήτων. Για τα προβλήματα οι επαγγελματίες της κοινωνικής εργασίας χρησιμοποιούν διάφορες δεξιότητες και τεχνικές προσαρμοσμένες κάθε φορά για το άτομο ή για την ανάλογη κοινωνική ομάδα. Πιο συγκεκριμένα, οι κοινωνικοί λειτουργοί μέσω παρεμβάσεων οι οποίες αφορούν τον συμβουλευτικό, κλινικό και παιδαγωγικό κλάδο, προσπαθούν να θεραπεύσουν κοινωνικά, άτομα, ομάδες και οικογένειες.

Κεφάλαιο 4^ο Κοινωνική Συνοχή, Κοινωνικός Αποκλεισμός και Ο.Τ.Α. Δήμου Βριλησίων

Ο Δήμος διατηρεί αυτοτελές γραφείο επικοινωνίας – ενημέρωσης - διεθνών σχέσεων και κοινωνικών υπηρεσιών με τις ακόλουθες αρμοδιότητες και λειτουργίες:

- Επεξεργασία, κατάρτιση, εισήγηση και εκτέλεση προγραμμάτων προβολής του έργου και των υπηρεσιών που παρέχει ο Δήμος.
- Σχεδιασμό, εισήγηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενημέρωσης των πολιτών για τις επιδιώξεις, τους στόχους και τις υπηρεσίες του Δήμου με γενικό στόχο τη δραστηριοποίηση των πολιτών στην προσπάθεια των τοπικών συμφερόντων.
- Σχεδιασμό, εισήγηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενημέρωσης των ξένων ή γενικά των διερχομένων από το Δήμο.
- Παρακολούθηση δημοσιευμάτων του τύπου ή εκπομπών στα Μ.Μ.Ε. και μέριμνα για την ανάλογη προάσπιση των συμφερόντων του Δήμου και την προετοιμασία αναλόγων δημοσιευμάτων.
- Επιμέλεια ενημερωτικών εκδόσεων ή εκπομπών του Δήμου στα Μ.Μ.Ε.
- Σχεδιασμό και οργάνωση όλων των εκδηλώσεων του Δήμου και λογιστικός έλεγχος καθώς και παρακολούθηση των διακινούμενων εγγράφων και παραστατικών.
- Έρευνα, διαπίστωση και καταγραφή των εχόντων ανάγκη βοήθειας και υποστήριξης πολιτών, καθώς και παροχή βοήθειας σε

αυτούς μέσω των αντίστοιχων φορέων του Δήμου. (Δήμος Βριλησίων, 2018)

- Συγκέντρωση ειδήσεων από το χώρο του Δήμου, επεξεργασία υλικού, σχεδιασμός, εισήγηση και εφαρμογή Προγραμμάτων διανομής τους.
- Οργανωτική προετοιμασία και υποστήριξη ενημερωτικών συνεδρίων, συνελεύσεων και γενικά εκδηλώσεων του Δήμου.
- Μέριμνα για την παροχή οποιασδήποτε πληροφορίας για τις δραστηριότητες και τις υπηρεσίες του Δήμου όταν ζητείται από τους πολίτες.
- Τήρηση πληροφοριακού αρχείου δημοσιεύσεων ή εκπομπών που αφορούν στο Δήμο καθώς και σχετικών απαντήσεων.
- Παρακολούθηση, οργάνωση και συντονισμός των επαφών, σχέσεων και εκδηλώσεων του Δήμου με τους αδελφοποιημένους Δήμους του Εξωτερικού και των διεθνών επαφών του Δήμου

4.1 Κοινωνική Πολιτική του Δήμου

Οι κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου είναι οι παρακάτω (Δήμος Βριλησίων, 2018):

Πνευμονικός έλεγχος από το Κοινωνικό Ιατρείο
Την Πέμπτη 1 Μαρτίου 2018 πραγματοποιήθηκε ο 2ος Πνευμονικός Έλεγχος - Σπιρομέτρηση από την Κοινωνική Κλινική λόγω της μεγάλης ζήτησης που είχαν οι πολίτες του Δήμου Βριλησίων.

Συνολικά, 150 άτομα, καθώς και υπάλληλοι του τομέα Περιβάλλοντος και Καθαριότητας, εξετάστηκαν και στους δύο κύκλους λόγω της φύσης της εργασίας τους.

Ο Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης συνεχίζει τη λειτουργία της Σχολής Γονέων, η οποία απευθύνεται σε γονείς προσχολικής, σχολικής και εφηβικής ηλικίας.

Πρώτη συνάντηση με ... mellon!

Με μεγάλη συμμετοχή και ενδιαφέρον, πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 17 Ιανουαρίου η πρώτη συνάντηση του νέου κύκλου του Προγράμματος Ενίσχυσης Επαγγελματικών Δεξιοτήτων του Δήμου Βριλησσιών, ο Επιταχυντής Δεξιοτήτων "Mellon", παρουσία του δήμαρχου κ. Ξενοφών Μανιατογιάννη. (Δήμος Βριλησσιών, 2018)

Εκ μέρους του Δήμου, το «παρόν» δόθηκε επίσης από τον Αναπληρωτή Δήμαρχο Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας Α. Μαυραγάνη και εκπρόσωπο του Οργανισμού Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης.

Στην ομιλία του ο κ. Μανιατογιάννης μίλησε για «αυξημένη δράση κοινωνικής σημασίας που γεννιέται στην πόλη μας» και ευχήθηκε ότι «οι Επιταχυντικές Δεξιότητες« Mellon »έχουν την καλύτερη διαδρομή και τα καλύτερα αποτελέσματα στον Δήμο μας και, πρωτίστως, οι οποίοι επωφελούνται από αυτό ", όπως είπε," είναι μια εθελοντική προσπάθεια, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, που δεν καλλιεργεί περαιτέρω τις προσδοκίες για το τι πραγματικά μπορεί να κάνει ".

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι συμμετέχοντες θα λάβουν (100% δωρεάν) τουλάχιστον 65 ώρες εξατομικευμένης συμβουλευτικής και κατάρτισης (το καθένα), με βάση τις προσωπικές τους ανάγκες, με στόχο την αντιστοίχιση του επαγγελματικού προφίλ τους με την επιθυμητή εργασία και ανάγκες αγοράς .

Το πρόγραμμα υλοποιείται από την Κοινωνική Συνεταιριστική Εταιρεία "knowI" για την Εκπαίδευση και τη Δια Βίου Μάθηση, υποστηριζόμενη από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Τα ειδικά χαρακτηριστικά του επιταχυντή δεξιοτήτων "Mellon" είναι η εξατομικευμένη μεθοδολογία του, μοντέλο προαιρετικού μοντέλου και τα εξειδικευμένα εργαλεία και μέθοδοι μάθησης υψηλού επιπέδου που χρησιμοποιεί.

Ελεύθερο πρόγραμμα για άνεργους

Ακόμα και ένας κύκλος για όσους επιθυμούν να βρουν δουλειά που ανακοινώθηκε από την Accelerator Skills 'Mellon' απευθύνεται αυτή τη φορά σε άνεργους πολίτες του Δήμου Βριλησίων, οι οποίοι θα λάβουν (100% δωρεάν) τουλάχιστον 65 ώρες ατομικής συμβουλευτικής και κατάρτισης το δικό "θέλω και μπορώ", επιτυγχάνοντας την αντιστοίχιση του επαγγελματικού τους προφίλ με την επιθυμητή δουλειά και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Σε μια εποχή κρίσης και κρίσιμης και αναγκαίας αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας, όπου η κοινωνική συνοχή βρίσκεται εδώ και χρόνια υπό συνεχή σκληρή πίεση που οδηγεί το λαό μας στη φτώχεια και την περιθωριοποίηση, η πρωτοβουλία αυτή προσπαθεί να στηρίξει ενεργά και αποτελεσματικά την απολύτως αναγκαία διαδικασία ενσωμάτωσης περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας. (Δήμος Βριλησίων, 2018)

Ο Δήμος υλοποιεί επίσης Πρόγραμμα Υποστήριξης Νεανικής Επιχειρηματικότητας με στόχο τη διάδοση του «επιχειρείν», τη στήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία προϋποθέσεων για προσέλκυση καινοτόμων ιδεών και νέων ομάδων. Στα πλαίσια του Προγράμματος καλούνται να συμμετάσχουν ομάδες με καινοτόμες ιδέες στους εξής τομείς: Αγροδιατροφή, Υγεία και Φάρμακα, Τεχνολογίες Πληροφορικής και

Επικοινωνιών, Ενέργεια, Περιβάλλον και Βιώσιμη
Ανάπτυξη, Μεταφορές και εφοδιαστική αλυσίδα,
Πολιτισμός, Τουρισμός. Οι ομάδες που θα επιλεγούν θα λάβουν
συμβουλευτική υποστήριξη για την επιχειρηματική τους ιδέα και οι
τρεις καλύτερες προτάσεις θα προκριθούν και θα λάβουν αντίστοιχα
χρηματικά έπαθλα.

Πρόγραμμα λογοθεραπείας για ενήλικες

Ο Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης του Δήμου Βριλησίων, στο πλαίσιο προγραμμάτων υγείας και σε συνεργασία με το Μητροπολιτικό Κολλέγιο, συμμετέχει σε ένα νέο πρόγραμμα λογοθεραπείας για ενήλικες φέτος, μετά το πρόγραμμα λογοθεραπείας των παιδιών, το οποίο θα συνεχιστεί. (Δήμος Βριλησίων, 2018)

Στο πλαίσιο του νέου προγράμματος και σε συνεργασία με τις αντίστοιχες ειδικότητες των Γραφείων Φαρμακευτικής - Φαρμακευτικής θα παρέχονται υπηρεσίες δωρεάν αξιολόγησης και λογοθεραπείας σε ενήλικες με άνοια, νευρολογικές παθήσεις (Αλτσχάιμερ, Πάρκινσον, κλπ.), Δυσαρθρία ή εγκεφαλικό επεισόδιο.

Βοήθεια στο σπίτι

Ο Δήμος Βριλησίων, μέσω του Οργανισμού Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης, συνεχίζει για 16η συνεχή χρονιά την υλοποίηση του προγράμματος «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ». (Δήμος Βριλησίων, 2018)

Το πρόγραμμα:

- Εξυπηρετεί 47 άτομα το μήνα,
- απευθύνεται σε ηλικιωμένους μοναχικούς ή άτομα με αναπηρίες, με κύριο σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους και την

ελαχιστοποίηση της κοινωνικής απομόνωσης παρέχοντας φροντίδα στο φυσικό τους περιβάλλον

- στελεχώνεται από βοηθό κοινωνικής εργασίας, νοσηλεύτη και σύμβουλο οικογενείας και παρέχει:

- ✓ Συμβουλευτική, κοινωνική και ψυχολογική υποστήριξη σε θέματα που αφορούν το πρόγραμμα
- ✓ Πρωτοβάθμια νοσηλευτική φροντίδα (μέτρηση πίεσης και παλμού, έλεγχος της γλυκόζης κλπ)
- ✓ Συνταγή από το Δημόσιο Νοσοκομείο και αγορά φαρμάκων
- ✓ Αγορά διαφόρων προϊόντων από καταστήματα
- ✓ Πληρωμή λογαριασμών
- ✓ Διαμεσολάβηση στις υπηρεσίες
- ✓ Η υγιεινή και ο καθαρισμός του σπιτιού
- ✓ Κοινωνική αλληλεπίδραση

Όλες οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν

Φορολογική πολιτική

Μείωση δημοτικών τελών για ευάλωτες ομάδες

Οι αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου αριθ. 175/2017 και 176/2017 καθορίζουν το πλαίσιο (κατηγορίες δικαιούχων, προϋποθέσεις, κριτήρια και διαδικασία) για τη μείωση των δημοτικών τελών σε ευάλωτες ομάδες για το έτος 2018.

Πληροφορίες σχετικά με τις αιτήσεις κοινωνικού εισοδήματος αλληλεγγύης ο Δήμος Βριλησίων ενημερώνει ότι μέχρι στιγμής και μέσα σε ένα μήνα από τη λειτουργία του προγράμματος ΚΕΑ, περισσότερα από 300 άτομα προσήλθαν στον Οργανισμό Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης καθώς επίσης και στο ΚΕΠ για ενημέρωση και 215 άτομα κατέθεσαν αιτήσεις για την λήψη επιδόματος αλληλεγγύης. (Δήμος Βριλησίων, 2018)

Χρηματοδοτική στήριξη των δικαιούχων κοινωνικών δομών

Ο Δήμος Βριλησίων, λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και έχοντας ως κύριο στόχο την υποστήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, μετά από σύσταση του Οργανισμού Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης και έγκριση από το Δημοτικό Συμβούλιο, αποφασίζει την χρηματοδοτική στήριξη των δικαιούχων των κοινωνικών δομών που αντιμετωπίζουν πολύ σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές δυσκολίες.

Επίσης, η πόλη έχει ψηφίσει για το μειωμένο κόστος των δημοτικών τελών για άπορους, πολύτεκνους και αναπήρους. (Δήμος Βριλησίων, 2018)

4.2 Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη από το Δήμο Βριλησίων.

Στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής, ο Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης του Δήμου Βριλησίων εγκαινιάζει δωρεάν προγράμματα γυμναστικής για κοινωνικά ευάλωτες ομάδες.

Πραγματοποιούνται μαθήματα Pilates και Hatha yoga για εγκύους, απαιτείται όμως ιατρικό πιστοποιητικό μετά τον τρίτο μήνα της εγκυμοσύνης.

Επίσης γίνεται συγκέντρωση σχολικών προμηθειών για μαθητές που έχουν ανάγκη.

Ο Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης του Δήμου Βριλησσιών διοργανώνει σχολική ενίσχυση για μαθητές που έχουν ανάγκη μέσω παροχής φροντιστηριακών μαθημάτων.

Παρέχεται δωρεάν προβολή ψηφιακής μαστογραφίας στο Δήμο Βριλησσιών.

Στο πλαίσιο της πρόληψης της υγείας, ο Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης του Δήμου Βριλησσιών μέσω του φαρμακείου Κοινωνικής Ιατρικής, σε συνεργασία με το Εθνικό Δίκτυο Διαβήτη και Ογκολογικού Αγίου Αναργύρου σχεδιάζει δωρεάν προβολή ψηφιακής μαστογραφίας για γυναίκες που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες του δήμου.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας αντιμετώπισης της ανθρωπιστικής κρίσης, ο Δήμος Βριλησσιών, μέσω του Οργανισμού Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, διανέμει δωρεάν διάφορα φρούτα, όπως παραδείγματος χάρη ροδάκινα και βανίλιες , σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού.

Οι δικαιούχοι θα μπορούν να λαμβάνουν τις παροχές με την επίδειξη της κάρτας κοινωνικής φροντίδας ή της κάρτας ανθρωπιστικής κρίσης ή της επισιτιστικής βοήθειας. Οι ανασφάλιστοι ,παρουσιάζοντας την κάρτα ανεργίας προκειμένου να λάβουν πληροφορίες σχετικά με την επιλεξιμότητά τους στην ανθρωπιστική βοήθεια, παντοπωλεία, κλπ., μπορούν να απευθύνονται στους Κοινωνικούς Εργαζομένους, έτσι ώστε, αν πληρούν τις προϋποθέσεις, να ξεκινήσουν την ένταξή τους στο πρόγραμμα των Κοινωνικών Δομών του Δήμου.

Δωρεάν μέτρηση πυκνότητας οστού

Δήμος Βριλησσιών, μέσω του Οργανισμού Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης, σχεδιάζει δωρεάν Μέτρηση Οστικής Πυκνότητας για όλους τους Πολίτες.

Η δράση αυτή διεξάγεται σε συνεργασία με την Επιτροπή Προώθησης της Υγείας και την παρουσία ορθοπεδικού χειρουργού στα Δημοτικά Γραφεία και Δημοτικό Φαρμακείο του Δήμου.

4.3 Το θεσμικό πλαίσιο του ΚΕΑ στο Δήμο Βριλησίων και οι στόχοι

Ο Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης (ΟΚΠΑ) , ενεργεί μέσα από τη στήριξη της τοπικής κοινωνίας υποστηρίζοντας με πολλούς τρόπους τις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες του Δήμου Βριλησίων.

Στόχος του δήμου είναι η σωστή λειτουργία των δομών χωρίς να διαφαίνεται κοινωνικός αποκλεισμός σε οποιονδήποτε πολίτη. Ο δήμος συμμετέχει ενεργά στα κοινά προάγοντας τη συλλογική δημιουργία, τονώνοντας την κοινωνικοποίηση, βοηθώντας μέσα από τις δράσεις να υποστηριχθούν οι πολίτες του δήμου που έχουν ανάγκη.

Οι κοινωνικά ευπαθείς ομάδες προσεγγίζονται με ευαισθησία και σεβασμό από το ανάλογο προσωπικό που συνεισφέρει στο έργο αυτό. (ΚΕΑ 2017)

Οι στόχοι, το κόστος και οι βασικοί ορισμοί του Προγράμματος Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (Κ.Ε.Α.) ορίζονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση που υπεγράφη από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το Υπουργείο Εσωτερικών και το Υπουργείο Οικονομικών και δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Το πρόγραμμα Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης θεωρείται ένα προνοιακό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και απευθύνεται σε νοικοκυριά που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. (ΚΕΑ 2017)

4.4 Το προφίλ

Το Κ.Ε.Α. είναι ουσιαστικά μία σύμβαση μεταξύ του Κράτους και του πολίτη, επομένως αντανακλά μια πιο ενεργή προσέγγιση της κοινωνικής πρόνοιας από τη μεριά του Κράτους, αλλά και των πολιτών (ΚΕΑ 2017)

Το πρόγραμμα βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- α) την εισοδηματική ενίσχυση,
- β) τη διασύνδεση με υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης, και
- γ) τη διασύνδεση με υπηρεσίες ενεργοποίησης που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξη των δικαιούχων στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική επανένταξη.

Το πρόγραμμα συνδυάζει τρεις πυλώνες:

1. Εισοδηματική οικονομική βοήθεια: Η παροχή οικονομικής βοήθειας στο ωφελούμενο νοικοκυριό.
2. Υπηρεσίες Κοινωνικής Ένταξης: Οι δικαιούχοι, μπορούν να συμμετέχουν με άλλες κοινωνικές υπηρεσίες και προγράμματα, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια ένταξης έκαστου προγράμματος.

Άξιο προσοχής είναι ότι οι παροχές αυτές δεν συνυπολογίζονται στο εισόδημα του ωφελούμενου νοικοκυριού.

Ορισμένες από αυτές τις υπηρεσίες περιλαμβάνουν, ενδεικτικά,

- Δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ανασφαλιστών.
- Ένταξη σε προγράμματα βοήθειας που αφορούν δημοτικά τιμολόγια.
- Βοηθήματα σε παροχές ύδρευσης και ηλεκτροδότησης.

Επίσης, οι δικαιούχοι του Κ.Ε.Α., επισκέπτονται μια φορά το μήνα, σε προκαθορισμένη ημερομηνία, τα Κέντρα Κοινότητας που εξυπηρετούν το Δήμο διαμονής τους.

3. Υπηρεσίες ενεργοποίησης: Οι δικαιούχοι, εφόσον δύνανται να εργαστούν και δεν εργάζονται, προωθούνται σε δράσεις που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας μέσω υπηρεσιών απασχόλησης και μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

Καλύψεις εργασιακών θέσεων, συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης και ένταξης σε σχολικούς και λοιπούς εκπαιδευτικούς χώρους. Εφόσον το επιθυμούν, οι δικαιούχοι που μπορούν να εργαστούν, είναι δυνατόν να προσφέρουν εθελοντικές υπηρεσίες σύμφωνα με τις δεξιότητες τους και τα ζητούμενα των κοινωνικών δομών και προγραμμάτων έκαστου Δήμου ή Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας.

Ωφελούμενες μονάδες αποτελούν τα νοικοκυριά που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας καθώς οι άστεγοι:

Α. Μονοπρόσωπο νοικοκυριό: είναι εκείνο που αποτελείται από ένα ενήλικο άτομο που ζει μόνο του σε κάποια οικία και δεν ανήκει στην κατηγορία 18 μέχρι έως 25 ετών ή άτομο που σπουδάζει που φοιτούν σε πανεπιστημιακές σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Β. Πολυπρόσωπο νοικοκυριό: το νοικοκυριό που αποτελείται από όλα τα άτομα που διαμένουν κάτω από την ίδια στέγη. Μπορεί να αποτελείται και από φιλοξενούμενα άτομα ή οικογένεια, εφόσον η φιλοξενία είχε δηλωθεί στην τελευταία εκκαθαρισμένη δήλωση φορολογίας εισοδήματος.

Γ. Άστεγοι: τα άτομα που διαβιούν στο δρόμο ή σε ακατάλληλα καταλύματα μπορούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα, με την προϋπόθεση ότι έχουν καταγραφεί από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων ή κάνουν χρήση των υπηρεσιών Ανοικτών Κέντρων Ημέρας Αστεγών ή/και χώρων ύπνου που ενεργούν στους Δήμους.

Η διαπίστωση της έλλειψης στέγης δεν δύναται να αποδειχθεί μόνο μέσω του εντύπου της φορολογικής δήλωσης.

4.5 Προϋποθέσεις των ατόμων που εντάσσονται σε αυτό.

Τα νοικοκυριά που καταθέτουν αίτηση για το Κ.Ε.Α. έχουν τη δυνατότητα ένταξης στο πρόγραμμα, εφόσον πληρούν ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ τρεις κατηγορίες κριτηρίων:

A. Εισοδηματικά κριτήρια

B. Περιουσιακά κριτήρια

Γ. Κριτήρια διαμονής

Εφόσον έστω και μια κατηγορία κριτηρίων δεν πληρείται, τότε το νοικοκυριό δεν μπορεί να ενταχθεί στο πρόγραμμα.

Όσον αφορά τα εισοδηματικά κριτήρια σημαντικό ρόλο ο οποίος εξετάζεται, είναι το εισόδημα του νοικοκυριού κατά το τελευταίο εξάμηνο πριν την υποβολή της αίτησης, να μη ξεπερνά το εξαπλάσιο του εγγυημένου ποσού για κάθε τύπο νοικοκυριού.

Αναφορικά με τα Κριτήρια διαμονής ο αιτών όπως επίσης και όλα τα μέλη της μονάδας που υποβάλλει την αίτηση είναι σημαντικό να διαμένει νόμιμα, σε μόνιμη και συνεχή βάση στην ελληνική επικράτεια.

Κυριότερα για τους αλλοδαπούς, ούτως ώστε να αποδειχθεί η νομιμότητα και η μονιμότητα της διαμονής, είναι απαραίτητη η προσκόμιση της άδειας διαμονής τους, των ιδίων καθώς και των μελών της οικογένειάς τους.

Το εγγυημένο ποσό ορίζεται ως ακολούθως:

200 ευρώ το μήνα για μονοπρόσωπο νοικοκυριό

100 ευρώ για κάθε επίσης ενήλικο μέλος

50€ για κάθε ανήλικο μέλος.

Όσοι ενδιαφέρονται και καλύπτουν τα ζητούμενα, μπορούν να καταθέτουν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και να λάβουν το επίδομα. (ΚΕΑ, 2018)

4.6 Αξιολόγηση των ενεργειών του Δήμου

Εφαρμογή της Ανάλυσης S.W.O.T. στις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Βριλησίων

Αναφορικά με τα θετικά σημεία που παρουσιάζονται στο Δήμο έχει επενδύσει σε πολλά έργα υποδομής από το 2006 και έπειτα, εναρμονιζόμενος πλήρως με το κοινοτικό δίκαιο και με έργα από το Γ' ΚΠΣ. Επίσης έχουν αναπτυχθεί σημαντικές διαδημοτικές αλλά και διακρατικές σχέσεις – συνεργασίες, υποστηρίζοντας την ανάγκη καθιέρωσης της κοινής συνεργασίας – ανταλλαγής απόψεων και κοινής αντιμετώπισης προβλημάτων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Φαίνεται ικανοποιητική η εικόνα στην οργάνωση και εφαρμογή πολιτικών για την κοινωνική συνοχή και την άμβλυση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού.

Σχετικά με τα μειονεκτήματα που παρουσιάζονται εξαιτίας του συντελεστή δόμησης και της ιδιομορφίας της περιοχής, ο Δήμος τα τελευταία χρόνια, στους κεντρικούς άξονες του παρουσιάζει έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα. Τα χαρακτηριστικά αυτά τείνουν να κάνουν δύσκολη την ποιοτική διαβίωση των πολιτών. Επίσης η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί κύριο μέλημα της εθνικής και ευρωπαϊκής πολιτικής με στόχο την ποιοτική ανάπτυξη. Η έλλειψη προσωπικού στις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου και η

πλήρης αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού του ,αποτελεί αδυναμία για το Δήμο.

Σχετικά με τις ευκαιρίες, κύρια επιδίωξη είναι η αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δήμου και η δημιουργία πρόσθετων πόρων, που θα κατευθύνονται σε νέες επενδύσεις (έργα, αγορές ακινήτων κ.α.) για την αναβάθμιση του αστικού εξοπλισμού του δήμου.Επίσης η δυναμική ανάπτυξη των υπηρεσιών προς τον πολίτη και η προώθηση της έννοιας της «κοινωνικής οικονομίας» μέσα από διάφορες πηγές χρηματοδότησης (ευρωπαϊκοί και εθνικοί πόροι).Σημαντική ευκαιρία επίσης είναι η ανάγκη για σχεδιασμένη ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την ενίσχυση της τοπικής αγοράς για την καταπολέμηση της ανεργίας και τη δημιουργία νέων θλεσεων εργασίας.

Ορισμένες απειλές που μπορούν να αναφερθούν στην προσπάθεια ανάδειξης της SWOT analysis που προηγείται, μπορούν να αναφερθούν οι οικονομικές δυσχέρειες,τα ελλιπή μέτρα ανάπτυξης και ενδεχομένως η έλλειψη ενίσχυσης των δομών κοινωνικής φροντίδας και μέριμνας και των αντίστοιχων υποδομών για τις ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες.

Επίλογος

Σε αρκετά μεγάλο βαθμό υπάρχουν στο δήμο αναπτυξιακά προγράμματα , σύμφωνα όμως με τα ποσοστά είναι ένας τομέας όπου θα μπορούσε να αναπτυχθεί πολύ περισσότερο, όπως και το αναπτυξιακό προφίλ γενικότερα του δήμου.

Επομένως ο υπό εξέταση δήμος, ενώ κάνει κάποιες προσπάθειες ανάπτυξης, ακόμα υστερεί σε κάποιους τομείς που θα του προσδώσουν περαιτέρω αναπτυξιακό όραμα καθώς υπάρχει έλλειψη στον οικονομικό τομέα.

Παρόλα αυτά, το έργο του δήμου είναι μέχρι στιγμής πολύ σημαντικό, μιας και έχει ήδη επιτύχει ήδη σε αρκετούς τομείς ενώ έχει ήδη θέσει στόχους που αφορούν την περαιτέρω ανάπτυξη κοινωνικοπολιτιστικών δραστηριοτήτων, τη δημιουργία και εκμετάλλευση χώρων αναψυχής και ψυχαγωγίας, τη κατασκευή και εκμετάλλευση χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, την οργάνωση και εκμετάλλευση του δικαιώματος του Δήμου επί της διαφήμισης προϊόντων και επιχειρήσεων.

Παρόλες τις υπάρχουσες ελλείψεις, πρόκειται για ένα δήμο ο οποίος έχει να προσφέρει ακόμα πολλά. Βρίσκεται σε καλό δρόμο ανάπτυξης όπου μέσα από τις κατάλληλες υποδομές και σε συνεργασία με τους ιθύνοντες θα επιτύχει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Βιβλιογραφία

- Baines, D., (2011), *Doing Anti-Oppressive Practice: Social Justice Social Work*(2ndEdition).Halifax:Fernwood Publishing.
- Μpotou A, Tsergas N., & Kalouri O. (2017). Φτώχεια και ψυχική υγεία: Διερεύνηση των ψυχοκοινωνικών επιπτώσεων της φτώχειας στο παιδί και την οικογένεια. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 2016(1), 812-828.
- Panayiotopoulos, C., & Zachariades, A. (2016). Exploring the unknown aspects of Roma community in Cyprus and the role of social work practice. *European Journal of Social Work*, 1-12.
- Recommended: Lyle A. Scruggs and James P. Allan. (2008). “Social Stratification and Welfare Regimes for the Twenty-first Century: Revisiting The Three Worlds of Welfare Capitalism.” *World Politics* 60:4 (July): 642-64.
- Skouloudis A., and Evangelinos, K. (2012) “Corporate social responsibility in Greece: Current developments and future prospects”, in ‘*Greece: Economics, Political and Social Issues*’, P. Liargovas (ed), Nova Publishers, NY, USA
- Solomon, M., Russell-Bennett, R., & Previte, J. (2012). *Consumer behaviour*. Pearson Higher Education AU
- Torben Iversen and John D. Stephens. (2008). “Partisan Politics, the Welfare State, and Three Worlds of Human Capital Formation.” *Comparative Political Studies* 41:4/5 (April/May): 600-37.

- ΕΚΚΕ. (2006). Φτώχεια, Αποκλεισμός και Κοινωνικές ανισότητες: πρακτικά συνεδρίου: Ινστιτούτο Κοινωνικής πολιτικής. Αθήνα: ΕΚΚΕ.(ISBN 9607093909).
- ΕΛΣΤΑΤ, (2012), Έρευνα Εργατικού δυναμικού, Β΄ Τρίμηνο, Αθήνα.
- Επιτροπή, Ε. (2011). Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ένας προϋπολογισμός για την «Ευρώπη 2020»: Μέρος II: Δελτία πολιτικής.
- Καλλινικάκη Θ., (1998) Κοινωνική εργασία, Ελληνικά Γράμματα
- Κοσμά Κ.,(2009), Η Οικονομική Κρίση σε παγκόσμιο επίπεδο, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <http://www.imerisia.gr> [5.3.2018]
- Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης ΚΕΑ (2017) "ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ της υπ' αριθμ. Γ.Δ.5οικ.2961-10/24-01-2017) «Καθορισμός των όρων και των προϋποθέσεων εφαρμογής της πρώτης φάσης του προγράμματος Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης». Ελληνική Δημοκρατία Υπουργείο Ελλάδας.
- Μελέτη, Β. (2013), *Μνημονιακή κρίση και γυναικεία ανεργία: μια συνισταμένη, πολλές συνιστώσες*, Επιχειρώ, 27/12
- Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (2014) "Περιφερειακή στρατηγική για την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας" Ελληνική Δημοκρατία

- Πρόντζας, Π., και Λώλος Σ. (2010), *Η συμπεριφορά του καταναλωτικού προτύπου στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων, Αθήνα
- Ψημμένος, Ι. (2016). Κοινωνικός αποκλεισμός και κοινωνικές υπηρεσίες: Το ερευνητικό πρόγραμμα IAPASIS. *Social Cohesion and Development*, 1(1).